

Muusikalehti

A. VIISIMAA, ooperis „Marta“

MÄRTS 1938 • NR. 3

Helikunstnike aadresses:

Arder, A., konservat. lauluõpetaja, ooperilaulja, Vismari 17-a—11.

Avesson, Elsa, klaverisolist, saade, Vabriku 23—1, tel. 432-21.

Börlau, Rita, konservat. itaalia keele õpetaja, grupid ja eratunnid, Tallinn, Konservatoorium ja Nõmme (Rahumäe), Raudtee tn. 10, tel. 520-45.

Brauer, Evald, konservatooriumi õpetaja, flöödi- ja teooriatunnid. Valdeki tän. 74, Nõmme.

Brinkmann, Kurt, viiulikunstnik, tunnid, Kesk-Kalamaja 7—1.

Gents, Harry, klaverisolist, klaveriõpetaja, muusikateooria, S. Tatari 10—12, tel. 425-74.

Hellat-Lemba, L., konservatooriumi vanem lauluõpetaja, ooperilaulja, Imanta tn. 3—4, tel. 464-84.

Järv, Ida, kontsertlaulja ja lauluõpetaja, Sakala 39—5.

Koch, Tekla, Riigi Ringhääling, Vismari tn. 26—7.

Kõrb, Aino, pianist, Weizenbergi tn. 15—1, tel. 301-08.

Liiv, Alviine, klaveriõpetaja, Õle tn. 6—11.

Lipand, Ella, laulja, hääleseadja, Koidu tn. 89—3.

Meri, Andrei, konservat. fagotiklassi õppejõud, „Estonia“ teater.

Tamm, Aino, laulukunsti stuudio, Tina tn. 23—20, tel. 302-40.

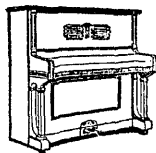
Tenno Vironi, laulja ja lauluõpetaja, Narva mnt. 56—5.

Tobias, Silvia, harfikunstnik, konservatooriumi õpetaja.

Vaks, J., professor, konservatooriumi inspektor, Falkpargi 18—7.

Muusikamuseum:

Müürivahe tn. 12, avatud: pühapäev, teisipäev, neljapäev kella 12—14.

Klaveritööstus

K. Saar

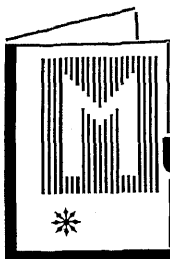
Liivalaia 64

Telefon 457-01.

Soovitatav
otse töökojast

pianiinosid,

mis kõlalt ja vastupidavusest täieliselt võrdsed välismaa kuulsamate firmade omadega. Parimaks tõenduseks—ostud ja soovitusel muusikatundjailt.

MUUSIKALEHT

1938. XV. AASTAKÄIK
ÜHES NOODILISAGA

E. L. L. liikm. — aastas	Kr. 2.—
Teistele	2.25
Välismaale	4.50
E. L. L. liikm. poolaastas	1.—
Teistele	1.15
Välismaale	2.30

ILMUB 10 KORDA AASTAS
TELLIMISI VÕTAVAD VASTU
KÕIK POSTIASUTUSED

TOIMETUSE JA TALITUSE AADRESS:
TALLINN, LAI TÄN. 7. TELEFON 431-82

SISUKORD:

- Laulukoori ülesseadmisest esinemist. — T. Vettik.
- Juhiseid puhkpilli-õpilaste valikuks orkestrisse. — H. Luhari.
- Artur Kapp 60 aastat vana. — A. Kalminš.
- Vestlus Heino Elleriga. — Si.
- A. Viisimaa kodu külastamas. — R. K.
- Tallinna politseiorkester 10-aastane.
- Kirjad toimetusele.
- Ooper ja kontserdid. — Ed. Visnapuu jt.
- Lauljate Liidu teateid.
- XI üldlaulupeo teateid.
- Mitmesugust, illustratsiooni.

Järgmine „Muusikaleht“ ilmub aprillikuu lõpul.

Muusikaleht

T. Vettik

Laulukoori ülessäädmisest esinemistel

Päätükk käsikirjast „Laulukoori juhataja“

Väga oluliseks küsimuseks laulukoori esinemisel osutub ühtlase ja sulava koorikõla saavutamise probleem. Pole küllalt sellest, kui koor koosneb kõlajõult võrdsetest häälerühmadest, pole küllalt sellest, kui häälerühmad harjutusruumis on saavutanud sulava ansambli.

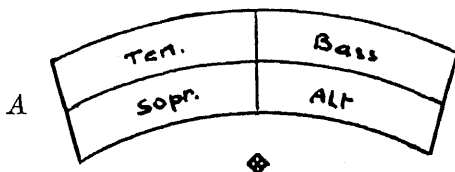
Esinemiste tingimused on aga sagedasti hoopis halvemad kui harjutusruumis. Sagedasti puudub koori mahutamiseks küllalt vaba kohtagi, puudub astmestik ja lisaneb väga palju muidki koorikõla segavaid asjaolusid, nagu — esinemised maa seltsimaja näitelavadel, kus igast küljest lahtine ruum ja riidest näiteseinad on koori kõlapinna surmajaks.

Sellepärast olgu koorijuhi mureks koori häälerühmad nii paigutada, et nad kõik võiksid end väljendada üheväärselt, et kõik oleks võrdseis akustilisis tingimuis, et häälerühmad üksteisega oleksid kõige lähemas kontaktis, et iga häälerühm oma iseloomuliku värviavaldusega oleks vaba, teistest segamata või nõrgendamata — ja et koori ansambli kõlaks kuulajalle ühtlaselt, sulavana, — igas olukorras, ka kõige halvemas.

Meie segakoorides on üldiselt kombeks naishääli ette ja meeshääli nende seljataha paigutada. See viisakas ning kaunis komme annab häid tagajärgi — aga ainult tingimusi: kui laulukoor on küllalt arvurikas (50—100 lauljat) ja kui meeshäälte rühmad osutuvad enam-vähem võrdseiks arvuliselt

ning kõlajõult naishäälte rühmadega. On aga laulukooris näit. 30 lauljat — 20 naist ja 10 meest, siis säärane ülessäädmine on koori ansambli täieline äpardumine. Meeshääled jäävad oma kauguse ja vähese arvu tõttu tingimata nõrgaks. Muidugi mõista, ka suurema koori juures, kus naishäälte rühm on tugevas ülekaalus, nagu meil see tavaline nähe maalaulukooride juures, ei sobi säärane rühmitamine. Siin peame leidma muid, paremaid kombinatsioone.

Kuni viimase ajani oli meie segakoorides laialt praktiseeritav moodus, kus sopranid asusid koorijuhi ees vasakut kätt, aldid paremal, tenorid sopranite ja bassid altide taga. Üldine ülessääde poolkaares (joon. A).

See ülessääde on annud vaid rahuldavaid tulemusi. Meeshäälte rühmad tahavad jääda siin jõuetuks. Viimasel ajal on aga see moodus hakanud kõrvale jääma, kuna on leitud palju paremaid ja sobivamaid võimalusi.

Häälerühmade paigutamise kombinatsioonides tuleb kõigepeält silmas pidada: 1) et

häälerühmad oleksid omavahel tihedas kontaktis ja 2) et häälerühmad annaksid kooslaulus hää, ühtlase kõla. Püüde selle kahe algelise nõude peame aga silmas pidama veel kaht väga tähtsat küsimust: 1) kuidas paigutada häälerühmi nii, et igaüks neist võiks oma erilise kõlavärviga, tämbriga, kõige kergema vaevaga mõjule pääseda ja 2) kuidas võimaldada häälerühmadel kõige vähema kulutusega saavutada maksimaalset kõlajõudu ning tasakaalu teiste rühmade kõrval, ilma et üldises ansambelis üks või teine häälerühm kujuneks selle takistajaks või vähendajaks, küll aga seda aitaks soodustada.

Need kaks viimast nõuet pole aga sugugi vähema tähtsusega kui kaks esimestki.

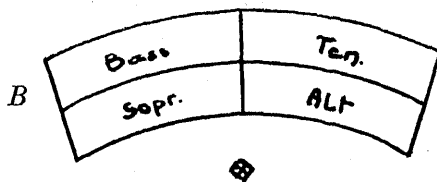
Nii kui kontrastsed värvid (valge ja must,) kontrastsed akordid (dissonants ja konsonants), valgus ja vari kõrvuti esinedes tugevamaid muljeid annavad kui igaüks eraldi, nii ka laulukooris võivad häälerühmad leidlikumas, kontrastsemas paigutuses pakkuda palju rohkem. Sopran ja alt, kui eesreas seisvad, on soodustatud seisukorras, tagumistele rühmadele — tenorile ja bassile — leidkem siis võimalikult paremaid olukordi, et ka nemad võiks avaldada end võrdselt.

Meie teame, et sopran on kõrge naishääli ja tenor kõrge meeshääli, alt madal naishääli ja bass madal meeshääli. Kui nüüd tenor laulab soprani tagant, siis läbi kõrge soprani kaob selle erivärv märgatavalt. Sama lugu on bassi ja altiga. Ei kunagi saa bassi sügavad, tumedad noodid pääseda kontrastselt mõjule, kui nad peavad kõlama läbi madalate, mahedate altide. Kontrast puudub. Ka üldine koori kõlapind on moodus A juures ühekülgne. Ühelt tiivalt kõlavad kõrged hääled, teiselt madalad. Koori kõlapind oleks nagu viltu vajunud.

Nii põhjalikult analüüsisides moodus A jääb siiski väga puudulikuks. Kaht viimast küsimust see ei lahenda.

Põhjaliku katsetamise ja sellest järgneva veendumuse tulemusena asetasin oma

kooris (TRL) juba aastaid tagasi (1926. a) soprani seljataha bassid ja altide seljataha tenorid (joon B).

Mis paremusi on siis siin? Hää, ühtlase kõla saame siingi ja häälerühmad on samuti omavahel hääs kontaktis, nii kui moodus A juures. Paremuks aga kõigepäält on häälerühmade kontrastsed värvid.

Kõrge (sopran) — madal (bass), madal (alt) — kõrge (tenor).

Tenor pääseb mõjule oma värviga üle altide palju kontrastsemalt. Ja kui meie koorides sagedasti tenorite vähesus valitseb, siis seda rohkem teretunud on säärane paigutus.

Bassid aga kõlavad üle sopranite eriti kontrastsed ja hääd oma tumeda värviga. Ka kõlajõult on bass soprani seljataga palju tusedam. Kontrast aitab ka kõlajõul end maksimaalselt avaldada. Seda momenti märgin siin eriti tähtsana, kuna ka bassirühmad meie laulukoorides ei hilga oma kõlatiisusega. Kooriansambelis on aga basside rühmal põhjapanev tähtsus: kõlab bass tusedalt, kõlab terve ansambli hästi. Puudub hoonel tüse, tugev vundament, võib terve ehitis kõlkuma lüüa ning laguneda.

Lisaks sellele — bass soprani taga loortab ning katab soprani kõrgete nootide mõningaid teravusigi.

Kõiki neid paremusi ja põhjusti kokku võttes soovitan meie segakoorides häälerühmad asetada moodus B järgi. Kooriansambli tulemused on märksa tusedamad. Häälerühmade tämbrid tulevad tugevamalt maksusele, mis koori nagooni piiratud kõlavärvide suhtes on väga tähtis. Üksikud häälerühmad saavutavad kontrasti tõttu suurema ja mahlakama kõlajõu, — ja koor kõlab ühtlaselt nii paremalt kui vasakult tiivalt.

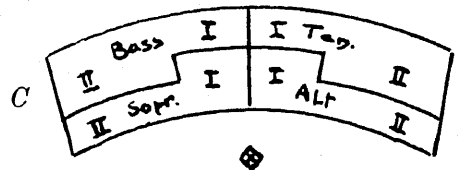
Foto Parikas.

Fr. Flotow'i ooper „Marta“; stseen esimese vaatuse esimesest pildist.

See moodus (B) on viimasel ajal õige tugevasti levinenud. Nüüd tarvitavad seda juba kõik Tallinna paremad laulukoorid. Ka muude linnade kontsertkoorid on juba sellele paigutusele üle läinud, tunnustades selle paremusi. X. üldlaulupeol esines üldkoor säärases paigutuses, samuti tuleb see ka XI. üldlaulupeol. Ka maakondlikel laulupidudel, nii kui Virumaal, Järvamaal, Saaremaal ja samuti paljudel laulupäevadel, kus ma olen kooride üldjuhiks olnud, on see paigutus läbi viidud. Oleks soovitav, et see moodus kujuneks üle maa meie kooride standard-paigutuseks.

Et moodus B-d kontsertkooridele veel suupärasemaks teha, et tenori-bassi kontakti juhatajaga enam kinnitada, selleks toon siin ette moodus B-st ühe detailsema grupeeringu, mida katsetasin esmakordselt TRL kontserdil 1937. a. kevadel ja mis andis väga häid tulemusi (joon. C).

Panin osa soprane ja alte keskelt sügavamale meestehäälele sisse ning tiibadele asetasin osa basse ja tenoreid nurgeti nais-häälele sisse juhatajale lähemale. Tagajärg oli väga häa. Kõik rühmad on hästi juhataja meelevald all, s. t. kontakt koori ja juhataja vahel ideaalne ning häälerühmade kõlavus värvilt ja jõult väga häa.

Seda moodust soovitan kontsertkooridele kui kõige ideaalsemat. Häälerühmade alajaotust soovitan nii, et I. rühmad oleksid keskel ja II. rühmad tiibadel, nii kui joon. C seda näitab. Neid mooduseid — B ja C — ei soovita ma

aga väksematele kooridele (20—40 lauljat) ning kus naishäälte rühmad harilikult püsivad tunduvas ülekaalus. Need on suurem osa meie maa laulukoores. Sääli jääksid nagooni nõrgemad meeshäälte rühmad kõlajõu poolest veelgi rohkem varju. Pääleegi esinemise akustilised tingimused on maa seltsimajade näitelaval väga halvad. Neile soovitan ma häälerühmad sääda poolkaares üksteise kõrvale ritta (joon. D).

Bass vasemale tiivale, siis sopran, alt ja paremat kätt tenor. Jälle kontrastsed hääled kõrvuti. See moodus annab võimaluse kõigil häälerühmadel esineda täies kõlajõus ja värvis. Kontakt juhatajaga on hää. Olen säärast moodust tarvitanud edukalt ka TRL kooriga esinemistel raadio ringhäälingus ja mujal, kus kajalised tingimused on halvemad kui ideaalse akustikaga „Estonia“ kontsertsaalis, ja juhtudel, kui koor on esinenud väheemas koosseisus.

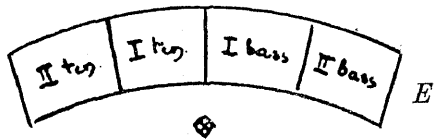
Väikesearvulistele laulukooridele on moodus D sobivaim!

*

Meeskooride*) häälerühmade grupeerimise juures tuleb samu põhimõtteid silmas pidada kui segakooridegi juures. Ka siin tuleb tämbrite erinevusi rõhutada, vahest isegi suurema tähelepanuga, kuna värvikontrast on märksa väiksem kui segakoorides.

Ühtlaselt kõlav ansambel on siin samuti eesmärgiks.

Väksematele meeskooridele on kõige sobivam häälerühmad reas esile tuua (joon. E).

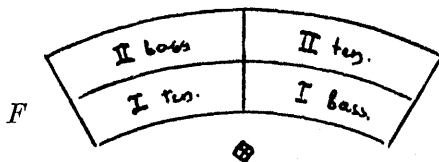

Siin võime ju varieerida veel mitmeti, näit. I ja II bass ümber vahetada jne. Kõigis variatsioonides on aga häälerühmade kõlajõu avaldamise tingimused võrdsed. Seda moodust praktiseeritakse ka õige laialdaselt.

Suuremaarvulistes meeskoorides (üle 100 laulja) see moodus (E) pole aga enam hää, kuna üksikud häälerühmad jäävad üksteisest juba liiga kaugele, mis kaotab koori sisemise kindluse ning mis võib tuua kõlalisi kõikumisi ja ansambllilisi ebahütlusi.

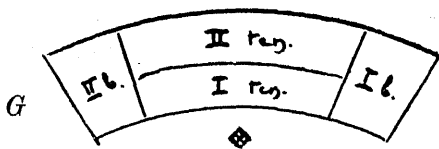
Ka siin peame lõpuks asetama häälerühmi üksteise taha. Kuidas see aga annaks maksimumi hüvesid?

Siin tuleb arvestada samu põhimõtteid kui segakooriski.

Moodus F on hää, kui kõik häälerühmad omavahel püsivad hääs jõulises tasakaalus. II bass kontrastina I tenori taga kõlab hästi, I tenor ja I bass kui hääled, mis sagedasti voolavad viisilisel kontaktis, seisavad kõrvuti, on ühtlasi ka värvilt küllalt kontrastsed. Hääs kontaktis on ristamisi tenorid, samuti bassid. Variant sellest võiks olla, kui meie I. bassi ja II. tenori kohad vahetame. Siis oleksid tenorid ees, bassid taga.

Kui aga meeskoori II. bassi rühm ei ole eriti tüse, siis peame selle rühma ettepoole tooma. Hää on siis järgmine moodus (joon. G).

Ees I tenor, taga II tenor, ja tiibadel bassid. Kummal tiival I või II bass asuks, on täitsa ükskõik. Olukord jääb mõlemal tiival võrdseks.

*) Sama on maksev ka naiskooride kohta.

Foto Parikas.

Fr. Flotow'i ooper „Marta“; stseen esimese vaatuse teisest pildist.

Variant I. Kui aga I. bassi rühm on suurearvuline, mida meie oma meeskooride juures sageli leiame, siis võiksime selle paigutada I. tenori taha (II. tenori asemele). Vasakule tiivale asuks siis II. tenor ja paremale II. bass, või ka ümberpöörduvalt.

Variant II. Kui aga koori II. bassi rühm on eriti suurearvuline ja kõlaküllane, siis paigutagem see I. tenori taha. Tiibadele jääks siis vabal valikul II tenor ja I bass. Siin haaraks II bass, harmoonia aluspõhi, kõik häälerühmad oma hõlma, mis tagaks tugeva kooslaulu tunde ja annaks ühtlasi ka häa ansambli.

Kõigi nende mooduste juures on võimalikud veel igasugused detailsed kohandamis-
sed, nagu häälerühmade kiitutamised jne.

*

Laulukoor, võtnud omaks teatava üles-
säädmise mooduse, tarvitagu seda järje-
kindlalt kõigepäält harjutustel. See sündigu
nii õppimisharjutustel (istudes) kui ka puh-
tatel harjutustel (seistes).

See on vajaline, et häälerühmad pikema

aja jooksul hästi kohaneksid oma olukor-
raga, oma naaberrühmaga ja üldise an-
sambliga. Ainult pikemaajalise sissetöötä-
mise tulemusena saavutame sisuliselt terve,
tugeva ja kõlava ansambli. Kui see on har-
jutustel saavutatud, siis ei löö sellesse mär-
gavatav mõra ka mõningad ebasoodused esi-
nemistel.

*

Laval (poodiumil) olgu küllalt
vaba ruumi, nii et laulukoor sinna la-
hedasti seisma mahub. Lauljad hoi-
dugu asetsemast liiga tihedalt!
Laul kõlab paremini, kui lauljad seisavad
lahedalt.

Laval olgu kõlakindel taga-
sein. See on esimene ja suurim nõue, et
paisata häält saali ning saavutada rahulda-
vatki koorikõla. Koori viimased read asugu
tagaseinast umbes meetri kaugusel. Isene-
sest mõista on väga tereetunud ka kõla-
kindlad külgeinad, ettepoole lajuvad, sa-
muti ettepoole tõusev lagi.

Lavalt kõrvaldatagu kõik kõ-

Juhiseid puhkpilli-õpilaste valikuks orkestrisse

Muusika on tegevusväljaks neile, kes omavad esijoones vastava andekuse. Seepärast muusikakoolides ja orkestrites on kombeks enne vastuvõtmist kandidaate katsetada peamiselt muusikalise andekuse suhtes. Puhkpillide õpilastel tehakse kindlaks ka hammaste seisukord ja sellest harilikult piisab, et noorele pilli kätte anda ja õpetamist alustada. Orkestrites antakse harilikult see pill, mille järele kõige suurem vajadus. Kui hiljem selgub, et õpilane ei oma vajalist edukust, arvatakse seda harilikult huvi puuduseks oma pilli vastu. Moodne teadus, ulatades oma abistavat kätt mitmekesistesse küsimustesse, on tegelenud ja tegeleb praegugi muusika-alalise küsimusega: kes peaks ja võiks edukalt õppida puhkpillile?

Puhkpillide alal on tihti kehalise võime piir ka muusikaliste võimete piiriks. Kui õpilasel on huulte lihastes, hammastes või suukoopa ehituses mingisugune defekt, ei arene häadele muusikalistele eeldustele vaatamata temast hääd mängijat.

Puhkpillimängijal on instrumendi käsitlemise juures olulisteks teguriteks: hingamine, näo-(huulte-), kaela- ja keelelihaste

lasõvad esemed, nagu pehme mõõbel, eesriided jne.

Laval olgu tingimata astmestik, eriti kui on tegemist suurema laulukooriga, kus häälerühmad asetsevad üksteise taga. Aga ka väiksema laulukoori esinemisel, kus häälerühmad üksteise kõrval, on astmestik feretunud. See on vajaline selleks, et iga laulja võiks vabalt oma hääle üle eelmiste päade saali suunata (mitte aga oma eelseisva kuklasse) ja et saavutada hääd kontakti juhatajaga.

Temperatuur esinemisruumis ei tohi olla alla 16 kraadi C.

tegevus. Puhkpillimängijal peavad olema täiesti terved kopsud ja süda, tugevad ja liikuvad näolihased, kuid heli värvikuse saavutamiseks on vajalised vastavalt arenenud suu, kurgu- ja ninakoopad. Kuna huulik ja helisünnitamine (suudim) kõigil puhkpillidel ei ole ühesugune, siis on erinevad ka eespool loetletud nõuded. Flöödigiga koor-mame peamiselt alumist huult ja alumist hammasterida. Klarnet, oboe ja fagott nõuavad tugevaid huuli, aga neist klarnett surub hoovataoliselt ülemistele ja alumistele esihammastele.

Üks tähtsamaid tegureid südame kõrval on tugev kops. Kopsu mahtu mõõdetakse vastavate aparaatidega, kuid teatud määral saame ettekujutuse kopsu mahust mõõtes hinge kinnipidamise kestust sekundites. Mõõtmist teostatakse pääle sissehingamist ja väljahingamist. Sissehingamise järele normaalselt (täiskasvanu) hinge kinnipidamine kestab 50—60 sek., väljahingamise juures 30—35 sek. Teadlased Loewy ja Schroetter *) arvestavad selle najal välja isegi kopsu võimsuse koefitsiendi, jagades esimese saadud arvu teisega.

Näiteks — hinge kinnipidamine
pääle täielist sissehingamist 68 sek.,
pääle täielist väljahingamist 38 sek.
Koefitsient: (68:38) = 1,8.

Mida suurem koefitsient, seda suurem on kopsu võimsus.

Inimesed, kes hingavad kopsutippudega, ei ole puhkpillidele kõlvulised. Hingamine peab sündima peamiselt vaheliha (kõhu-koopa) ja ribide laienemise kaasabil. Eri-lise tähtsuse omab kõhu vaheliha, millele tugeneb mängu jõuline tase, samuti puhkpillide vibraato.

Tähtsuset järgmisel kohal on huuled. Huulelihaste jõud ei olene üksinda lihastest eneseist, vaid samuti teistest neid ümb-

*) Loewy u. Schroetter: „Über den Energieverbrauch bei musikalischer Betätigung“.

Foto Parikas.

Fr. Flotow'i ooper „Mar-
ta“; stseen teisest vaa-
tusest.

ritsevaist ja toetavaist näolihaste gruppi-dest. Soovitatakse silmas pidada, et tugev näomuskulatuur on harilikult kooskõlas tugevalt arenenud alumise lõuaaga.

Eriliselt tähtis on arenenud lõug flöödi-mängijale. Flööt peab hästi tugenema lõuale, et huulte lihased võiksid olla täiesti pingeta. Kui flöödi pää ei tugene lõuale, vaid surutakse vastu alumist huult, on selge, et seega takistatakse huule vabadust. Olgu muuseas märgitud, et viimasel ajal pillimeistrid valmistavad flöödi huullikuid muusikamehe huulte ja lõua kujule vastavalt, mis on edukaks mänguvõime arenguks väga vajaline. Samuti soovitatakse alumise huule lähedalt mitte täielikult kõrvaldada habet, mis kaitsvat huult hõõrumiste tagajärjel tekkivate vigastuste eest.

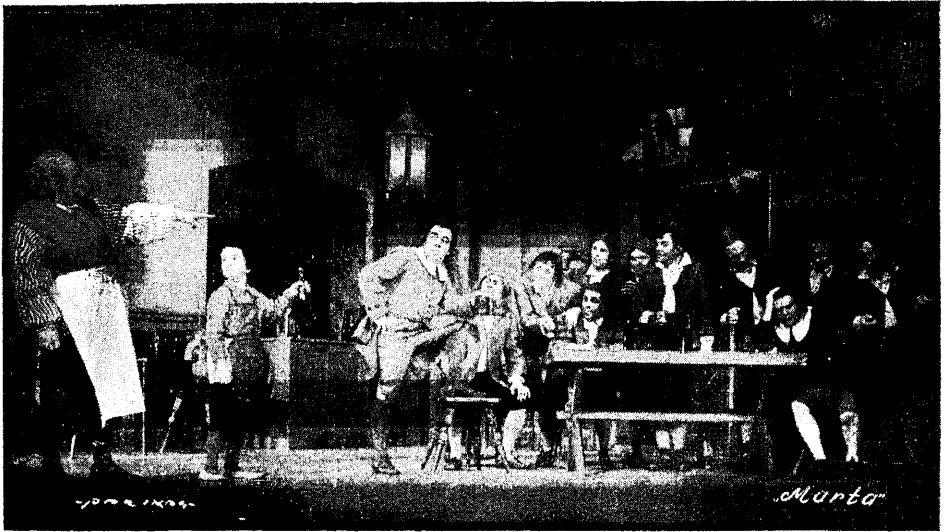
Huulte järelvaatusel ei tohi lasta end petta huulte väljanägemisest, kuna nende väline seis on hammasterea asetusest tingitud, vaid vaadata tuleb huulte lihaseid. Puhkpillimängija peab omama hästi arenenud, tugeva alumise ja mitte liig paksu päälmise huule. Erandi moodustavad siin suure huullikuga kardpillid. Tenori-, bari-toni-, trombooni- ja bassimängijatelt nõutagu ka tugevat ülemist huult. Hästi arene-

nud alumine huul soodustab kõrgete, päälmine aga madalate toonide tekitamist. Ka rasva- ja ilanäärmete normaalne eristamine on nõutav, et huuled omaksid küllaldase elastsuse.

Hambad peavad olema tugevad, terved ja reeglipäraselt reas. Ebakorrapärane hammaste asetus võib puhkpilli mängimise hoopis võimatuks teha. Hammaste asetus olgu tihedalt üksteise kõrval, et esihammaste surve korral need kindlalt toetuksid tervele hammastekaarele; vastasel korral hakkavad esihambad varsti suus logisema, langevad välja ja muudavad muusikamehe mängukõlbmatuks.

Hambad peavad olema tugevate juurtega, asetsedes sügavalt lõualuu sees. Rea asetuse peab olema korrapäraselt kaarekujuline. Küljelt vaadatuna ei tohi esihammaste närimis- või lõikeservad ulatuda liigselt ettepoole, samuti mitte tahapoole. Sobiv esihammaste asend on siis, kui hambaid kokkusurudes alumised asuvad ülemistest vähe tagapool. Kohastikune, või veel enam, alumiste hammaste asetus eespool või liiga kaugel päälmistega, on ebasobiv. Igal juhul on päälmise hambakaare tähtsus suu-

Foto Parikas.

Fr. Flotow'i ooper „Marta“; stseen kolmanda vaatuse esimesest pildist.

rem kui alumise oma, vastupidiselt alumise huule ehitus olulisem päälmisest.

Suukoopa ehituse suhtes on vastuvaidlematult kindlaks tehtud, et kõrge suulagi ja suur suukoobas soodustavad laia, kandva tooni sünnitamist. Suulae üleminek päälmistele hammastele peaks olema lameda kallakuga; järsk üleminek koos veidi sissepoolse esihammaste kallakuga tekitab hammaste taga koopa, mis ei soodusta lahedat õhuvoolu, vaid põhjustavad õhukeerise, mis loomulikku helisünnitust pidurdab.

Keel peab olema lame, mitte pikk ega lai, hästi arenenud ja väga liikuv. Paks, ümar, suur keel raskendab keelelööki, millega võime varieerida ja iseloomustada puhkpilli tooni. Eriti oluline on väike liikuv keel n-n. kahekordse löögi („ti-ke“, „di-ge“, de-ge“ jne.) juures. Keelel peab olema küllalt ruumi suukoopas liikumiseks. Liikuvus ei tohi olla kramplik, vaid vaba ja kerge. Kahekordse keelelöögi hääks sooritamiseks aitab kaasa ka suulae tagumine osa, mis peab olema samuti paindub ja liikuv.

Kokkuvõttes puhkpilli õppimisel ja mängul ei ole tähtsad ainult huulte, vaid ka lõua, hammaste, suukoopa ja keele kuju, samuti näärmete normaalne eristamine. Mida positiivsemad on kõik eelpool loetletud omadused, seda rohkem on võimalusi saada hääks mängijaks. Puudulike eeldustega õpilased peaksid puhkpillidest loobuma. Teadupärast muusikamees võib end läbi lüüa ainult siis, kui ta omab looduselt kaasaadud väljapaistva ande ja kutsele vajalike kehahituse. Kui omame looduslikud eeldused, on meie kohus neid arendada sihikindla, teadliku treeninguga. Treeningu kaudu saavutame hää tehnika ainult siis, kui seda teostatakse püsivalt, jõuvarusid kokkuhoidlikult kasutades.

„Ainult geenius sünnib eksimatu maitsega. Kõigil teistel inimestel tuleb kasvatada ja puhastada oma maitset, et läheneda väärtuslikule kunstile — niihästi loomingu kui ka tajumises ning arvustavas hindamises.“

Alfreds Kalnins

Artur Kapp 60 aastat vana

1937-38. a. muusika-hooaeg Eestis on pühendatud Kapi ja tema õpilaste muusale. Mitmesugused kultuurilisi sihte taotlevad organisatsioonid, koolid, linnad ja maa võistlevad Kapi õhtute korraldamisega. Silmapaistvamad neist oleksid: Riigi Ringhäälingu poolt 24. veebruaril korraldatud õhtu ja Tallinna konservatooriumi poolt just K. sünnipäeval 28. veebruaril ametliku aktusega ühendatud korraldatud kontsert; viimasele olid saadetud katsed ka Lätti.

Kapi viimane õppeaasta satub kokku Darzinš'i ja minu esimese õppeaastaga Peterburgi konservatooriumi oreliklassis. Orelimängija pojana, jõukast ja haritud Viljandi maakonnast, Kapp oli saanud tervikliku koolihariduse ja valitses puhtalt ning isegi aktsendita vene ja saksa keelt. Kui Kapp mängis omad rasked abiturientidipalad, siis prof. Homilius, kes muidu seisis kinninaelutatult orelil kõrval, läks trepist alla pimedasse saali, kus ta tähepanelikult kuulas. Professor ei sallinud, et mängija kõrvale olid end asetanud abilised registrite tõmbamiseks ja nootide pööramiseks, mispärasti nii mõnigi koht tuli mängida pääst.

Kapp mängis haruldaselt vabalt ning kergelt, ja ehk küll orel ei ole kuigi väljendusriikas mänguriist, igaüks võis tähele panna, et ta elas kaasa neile suurejooneliste Händeli ja Bach'i töödele, eriti kompositsiooni lõpul. Kapp oli tol ajal alatine oratooriumide saatja, asendades prof. Homiliust ka jumalateenistustel Püha-Peetri kirikus. Pääle oreliklassi lõpetamist ta vana harjumuse järgi tuli tihti orelitundi, jatkates stuudiumi vaid Rimski-Korsakov'i kompositsiooniklassis, mille lõpetas 2 aastat hiljem.

Kapi haruldane anne paistis silma eriti improvisatsioonilise orelil kui ka klaveril. Meid kõiki imponeeris see suveräänsus, millega Kapp eksimatult käsitas klaviatuuri ning pedaale. Tema improvisatsioonid, palju rohkem kui tema kompositsioonid, olid selgeks tõenduseks revolutsioonilistest kalduvustest harmoonia ning kontrapunkti pinnal. Kaootilised ja harmoonilised keerdkäigud tõendasid, et Kapp tunneb juba Regeri, kelle töid nii lühikese ajaga meie ei jõudnud läbi võtta.

Kapp ei lootnud kunagi saada kõike konservatooriumilt, rahuldudes vaid juhisega, missuguses suunas tuleb käia. Tema poolt improviseeritud prelöödidel jumalateenistuste puhul ei olnud vähimatki sarna-

dust armsaks saanud ja kerge ning uinutava kõstri-stiiliga.

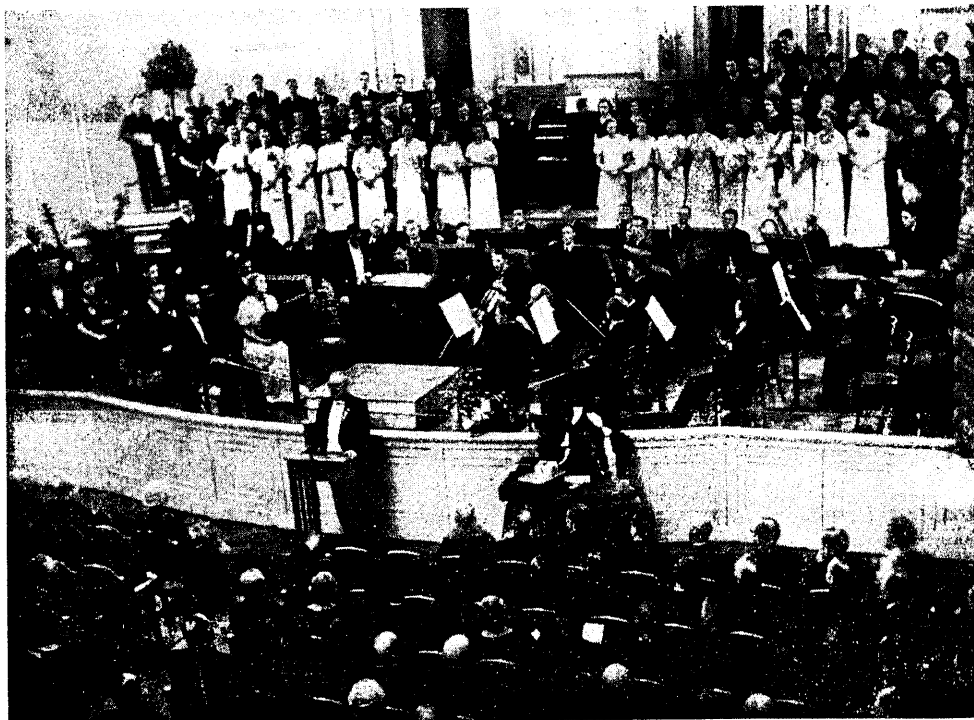
Vaatamata sellele, et Kapp oli meist kaugele ees, meile, lätlastele, lähenes ta alati südamlikult, sinatades sõbralikult nii Darzinš'it kui ka mind. Eriti tihti kohtusid nad Darzinš'iga, kellega ka võistles improvisatsioonilise. Kuigi Darzinš Kapile näis olevat sentimentaalne ning ta vahel naeris Darzinš'i Gounod-kultuse üle, ei võinud Kapp ometi tähelepanemata jätta tema sügavat hingeelu, viimase andekust, kelle ükskord on ka sõna ütelda.

Saalis pääle orelite olid ka tiibklaverid. Kohtudes harjutuste ajal või oodates professorit, meie matadorid Kapp ja Darzinš „lõid maha“ klaveri juures nii mõnegi lahingu, mida hiljem harilikult jatkati lähedal olevas kõrtsis. Tihtigi ühines sinendega ka Tobias, tuntud eestlaste helilooja ja organist, ning venestunud lätlane Bankovič Harkovist — samuti suured otsijad-revolutsionäärid muusikas.

Õlleklaasi juures jutt keerles vaid muusika ümber ja „muusikute-toas“ asetsev klaver nägi küllalt vaeva nende nelja mehe pärast. Kirjutades neid ridu on mul tõesti kahju, et ma nii harva sinna astusin, sest võin ütelda liialdamata: nii mõnigi idee sai sääl reaalse kaju, kõnelused aga andsid uut inspiratsiooni jne. Samas kõrtsis pidin ma ette kandma oma 3 lüürlist pala klaverile, kui sellest mainis Darzinš. Teised vaatasid küll minule kaunis kahtlaselt, ometi vastu keegi midagi ei ütelnud. Seda esinemist ma siiski kordaläinuks pidada ei saa, sest kõik vaiksusid ja jutt kaldus kohe teisele teemale. Õlle joomisele kedagi ei sunnitud, ja need, kes „Kalinkini“ ja „Bavaria“ õlut ei kannatanud, jõid kvassi. Teravmeelsem meist kõigist oli Kapp. Tema märkused olid lühikesed, kuid teravad ja ümberlökkamatud.

Kapp oli tol ajal Peterburgis juba lugupeetud inimene. Konservatooriumis ning saksa ringkondades, mis koondusid ev. lut. kiriku ja oratooriumide seltsi ümber, Kapi nimi oli üldtuntu. Teda tunti ka orkestrijuhina ja õppejõuna. Imelik, et saatus ei arvanud hääks anda Kapile organisti-kohta! See asjaolu lahutas teda märkamatu manguuriistast.

Sama asjaolu pole võõras ka meie juures, kus terve rida vanu orelimängijaid on üle läinud kompositsiooni alale, võtnud kätte taktikepi, hakanud arvustajaiks, õppejõudeks. Ka mina ise, koputanud taga-

Pilt A. Kapi juubeliaktuselt; kõnepuldis juubilar ise.

järjetult nii läti kui ka saksa kirikute ustele, olen jäänud orelimängijaks tänu vaid sellele asjaolule, et väljaspool Lätit olen 17 aastat istunud orelil juures.

Vene keiserlik muusikaselts määras Kapi 1904. a. direktoriks ja kompositsiooniklassi juhatajaks Astrahani, kus ta töötas 1920. aastani. Ta külastas tihti ka kodumaad. Meie kohtusime Pärnus, kus olin tol ajal saksa kiriku organistiks. Siis Kapil oli mees veel mõnigi orelimängija. Ta improviseeris, olles vaimustatud minu orelil üle. Vana tutvuse uuendasime jälle Tartus 1915—1918. aastatel. Suvel juhatas Kapp siin sümfooniakontserte, milliseid kuulasid ka läti sõjapõgenikud. Hiljem kohtusime Kapiga Tallinnas, kuhu ta asus elama 1920. a., töötades alul sümfooniaorkestri ja ooperi muusikajuhina, hiljem kompositsiooniteooria professorina konservatooriumis, millisel kohal tegutseb veel praegugi.

Kapiga kohtusime uuesti, kui andsin kontserdi „Estonias“, sest Kaarli kiriku juhatus oli mind austanud kutsega osa võtta uue suure orelil õnnistamisest. Seekord

mängisin soovitud palad ning kuulasin suure huviga Kapi improviseerimist, mis näis olevat veel sügavam ja keerulisem.

Kapp ei armasta kompromisse, ei karda otsekohest sõna, ei võta kunagi seda enda päälle, mis talle ei meeldi. Tema kompositsioonide hulka kuuluvad sümfoonia, uvertüür, süit, kontsert orelile ja orkestrile, väiksemad orkestripalad, oratoorium, kantadid, keelpillide kvintett, sonaadid viiulile, orelile ning variatsioonid, kuid neist on trükitud vaid väiksemad instrumentaal- ja vokaalpalad. Nii enne kui ka nüüd elistab Kapp rohkem komplitseeritud töid, muiates romanside ja kergesti kättesaadava kuulsuse üle.

Kappi iseloomustavad alljärgnevad väikesed episoodid, milliste tunnistaja olin ka mina:

Kuulates päält „Vanemuise“ aias Tartus ühe temale mittetuntud sümfoonia ettekandmist, nimetas ta vahete-vahel õige valjult nende heliloojate nimesid, kelle mõju avaldus kuidagi teoses, ja nii kostis pauside

ajal üle aia: Borodin!... Rimski!... Glasunov!...

Juhatades kord sümfooniakontserti, Kapp tegi õige kaugele kostvaid märkusi klarneetistile, kes mängis valesti.

Eesti helilooja — veteraan Läte — oli korraldanud Tartus täiesti vegetaarse lõunasöögi. Ilmus ka Kapp, kes ei võinud ette kujutada, kuidas on võimalik maitsev lõuna, ilma et laual oleks ka kana. Iroonia seekord polnud õigel kohal, sest Kapp oli juba hästi söönud. Halvem oli aga lugu eesti heliloojate töödega, milliste üle vaidlemise kohe säälsamas oleva klaveri juures. Tegemist oli tuntud ning omapäraste autorite töödega. „Käigu kus kurat niisuguste visanditega! Näidaku oma võimeid mõne sonaadi või variatsiooni kirjutamisega!“

Saabudes Ameerikast kodumaale, sain Kappilt saadetise: koraaliprelüüdid orelele, millised õppisin selgeks ning korduvalt kand-

sin ette Toomkirikus. Kirjas Kapp oli avaldanud soovi saada minult ka midagi mälestuseks. Saatsin kohe mõned lühikesed klaveripalad, iroonilise muigega, sest trükitud variatsioonid ega fuugasid mul ometi ei olnud. Kapp tänas, ilma et oleks neid arvustanud, ja tähendas vaid oma kirjas, et ta noodid olevat üle andnud ühele konservatooriumi klaveriklassile, ehk küll need olid mõeldud temale isiklikult!

Üteldu järgi võib otsustada, millisel arvamisel on ja mida teavad kõnelda Kapist tema õpilased, kellele tuleb tegemist oma professori terava keelega iga nädal!

Kapi õpilaste arv on õige suur ja nende seas on ka tema poeg. Kapp on eestlastele sama, mis meile Vihtols. Nende ridade siht on soovida naabermaa professorile pikka ja tänuuliku tööd kompositsiooni ning õppetöö alal!

„Jaunakas Zinas“.

Vestlus Heino Elleriga

Ta tuli oma kolleegi, prof. A. Kapi 60-aastasele sünnipäevale. Muidu liigub ta Tallinnas väga harva.

Prof. Kapp Tallinnas, H. Eller Tartus — see on Tallinna-Tartu muusikatelg, sest teatavasti mõlemad mehed loovad — meile heliloojaid, ja loovad ka ise muusikat. Mõlemal on arvukalt kasvandikke, hästituntud, vähemtuntud ja ka tundmata heliloojaid, mõlemate kasvandikud on seotud oma maestrotega lugematute sidemete kaudu, — nõnda sugenebki Tallinna-Tartu muusikateljest järgmine kujutus: ühel pool tüse Kapp oma kasvandike-kobaraga, teispool tüse Eller oma kasvandike-kobaraga ning keskel telg, side — sportlikult väljendades: tõstekang. See on kang, millega püstitatakse eesti muusika-rekorde!

„Kas teile ei tundu, et Tartu ja Tallinna noorema põlve heliloojate juures ilmneb erinevust?“

„Jaa, tõepoolest leidub erinevusi. Kõigepeält tuleks märkida, et tartlased armastavad instrumentaalseid suurteoseid luua, tallinlased aga vokaalseid suurteoseid. Tallinnas on peagu igal mehel valmis oma oratoorium või kantaat ning arvukalt koorilaule, Tartus aga luuakse sümfooniaid, sonaate, kontserte, kammermuusikalisi vorme. Erinevus on seda silmapaistvam, et Tartus õieti ei esine ju mingit võimalust instrumentaalsete asjade ettekandmiseks; vokaalteoste

— oratooriumide, kantaatide jne. esitamiseks aga siiski neid leiduks, kui leppida väikese orkestriga.“

„Küllap vist tingib selle erinevuse kummagi linna muusikapedagoogide isiklik kalduvus: prof. Kapp ise harrastab suuresti vokaalvormi, kuna teie seevastu harrastate päämiselt instrumentaalmuusikat. Kuid kas ei tundu teile, et ka muusikalises stiilis leidub erinevusi?“

„Ka seda võiks märkida. Tartlaste muusika on kuidagi intiimsem, endasse süvenenum, finesse otsisklev. Tallinlased seevastu kalduvad bravuursusele, dramaatilisusele, jõulisusele. See on vist tingitud linnade iseloomust. On ju Tartu vaiksem, rahulikum omaette olesklevam, Tallinnas aga seevastu käib elu suurlinlikumalt.“

„Mida siis Tartu meestel praegu ka käsil on?“

„Ega säääl palju ei räägita, millega keegi tegeleb. Tubin kirjutas oma teise sümfoonia, ootab selle ettekande võimalust Tallinnas. Endal on mul käsil ka üks sümfooniline helind...“

„Kas olete Tubina uue sümfooniaga juba tutvunud?“

„Jaa, see jättis mulle märksa parema mulje kui tema esimene sümfoonia. Esimeses tundus veel nooruslikku paljupakkuvust ja lakkamatut pinget. Teine sümfoonia on tasakaalukam ja läbipaistvam. Hindan Tu-

bina talenti väga kõrgelt. Temal on leidlikkust ja ka oskust, tema kontrapunktilised arendused pakuvad vahel otse üllatusi. Tal on juurdleja ja otsija vaim, tema juures on iga detail põhjalikult läbi tuntud. Tuleb ka seda märkida, et iga helind pakub loojale endale palju arendavat, mistõttu ka Tubin oma teises sümfooniaas on märksa küpsem.“

„Mis kuuldu teie teisest lemmik-kasvan-dikust Ed. Ojast?“

„Ta on rahutu hing, tema elu on lakka-matu põlemine. Vahel olen koguni kart-nud, et ta liiga kiiresti põleb. Ometi on ta väga andekas ja ka produktiivne. Kahju, et ta majanduslikust häälolust ise nii vähe hoo-lib. Sellega seoses olevad raskused vajuta-vad aga ka loomingule oma pitseri. Hindan eriti kõrgelt tema suurepärasest vormitunnet ja fantaasiat. Mida ta praegu teeb, seda ma kahjusi ei tea. Tartu muusikakoolis on tal mõningad tunnid ning „Postimehes“ ja „Muusikalehes“ kirjutab ta muusikaarvus-tusi. See on ka vist kõik ta tulu.“

„O. Roots, teie õpilasi, on nüüd püsivalt Tallinnas, kus ta dirigendina on üldist lu-gupidamist ja tähelepanu leidnud.“

„Arvan, et Rootsist tuleb meie silmapaist-vamaid dirigente. Ta evib selleks kõik va-jalised omadused: on väga musikaalne, mängib ise hästi klaverit, omab suurepärase partituurilugemise oskuse, n-n. „lahtised käed“ ning võtab oma ülesannet äärmise tö-sidusega. Olgu aga veel märgitud, et O. Roots on ka kompositsiooni-klassi lõpetan-ud ning väga hääde tagajärgedega. Ta kir-jutas eksamitööna sonaadi, millega ma väga rahule jäin. Kuid millegipärast ta seda ja ka muud töid avalikkuse ette ei too.“

„Kas leidub ka teie praeguste õpilaste hulgas silmapaistvaid andeid?“

„Neist oleks praegu vara rääkida. Ometi loodan ühest kui teisest üsna hääd vilja. Kahju on sellest, et kõik, kellel heliloomin-guks eeldusi, sellele alale püsima ei jää. Esi-algu ollakse asjast huvitatud, kuid hiljem siirdutakse muudele aladele, kus elatumis-võimalused on avaramad. Märkima peaksin ka noort heliloojat Bleive't, kes mõõdunud aastal lõpetas. Ta on andekas, kuid liiga tagasihoidlik, töötab ja mõtiskleb omaette, avalikkuses kuuldu temast liiga vähe.“

„Kõnelgem nüüd ka teie enda loomingust. Mainisite, et teil on käsil sümfooniline hel- lind. Tuleb see sümfoonia?“

„Ei, see on lihtsalt sümfooniline pala, mille kirjutan mütoloogilisele, fantastilisele ainele. Rohkem ärgem esialgu sellest kõnel-gem. Talvel jätkub ju loominguks vähe aega, tuleb pühenduda rohkem pedagoogi-lisele alale. Siiski on mul tunnid muusika-koolis nõnda sisse säetud, et hommikupoo-liti olen vaba, mil siis komponeerin.“

„Kas ei oleks lootust Tartuski asutada sümfooniaorkestrit, nagu see vanasti oli? See ergutaks Tartu muusikaelu suuresti.“

„Mina küll väljavaateid ei näe. Nüüd ei leidu sääl enam vajalisel määral mängi-jaidki. Ning kõige tähtsam: Tartu oludes oleks juuremaks liiga kohutav, seda ei suu-daks keegi kanda. Küll aga oleks mõtet kammermuusika kontsertide pidevama kor-raldamisel. Need kontserdid, mis seni on korraldatud, on tõmmanud rohkesti rahvast kokku.“

„Kas Tartu rahulikkus ja vaikus teile isiklikult sobib? Kas ei tundu vahel vaja-dust tuulutamise järele?“

„Ega sääl ei olegi nii rahulik ja vaikne, nagu arvatakse. Oma elu käib ka sääl. Muide, välismaailmaga kontakti pidamiseks kasutan aegajalt ka raadiot. Olen kuulnud raadios väga huvitavaid kontserte. Mul on kahju, et ei saanud Tallinna tulla Stra-vinski ja Malko juhatamist kuulama. Hin-dan mõlemaid mehi. Eriti oleksin tahtnud kuulda Sostakoviči sümfooniati. Olen mõnin-gaid tema asju kuulanud raadioga Vene-maalt. Ta on ütlemta huvitav. Nii palju tuld ja tungi, leidlikkust ja värvikust! Hin-dan teda parimaks praegusaja noortest he-liloojaist, keda mul võimalus on kuulda ol-nud. Kuid Venemaal leidub veel teisigi, kes näivad käivat täiesti enda rada, julgelt ja omapäraselt.“

Kuid nüüd peab maestro lahkuma. On veel mitmeid õiendusi siin-sääl ja siis — tagasi Tartu.

Kui nüüd võrrelda meie muusikateleje mõ-lemat alustuge — prof. Kappi ja H. Eller'it, siis tundub selgesti esimese markantust, jõulisust, isemeelsust, ning teise tundelisust, kõigis ja kõiges kaunist ning ülevat näge-vust. Vaadeldagu nende välimustki: prof. Kapp ei püsi kunagi kõneldes paigal istu-ma, ta jalutab püstipäisena ja suurena edasi-tagasi, suur piip tolmamas, huuled tu-gevasti koos, nende nurgis sageli humoori-kas ja ka pilkav naeratus. Eller aga istub su vastas, jälgides igat su sõna, näol lakke, nooruslik, särav ilme, igast mõttest ja sõ-nast kinni haaramas ning kõiges aina üle-vat ja kaunist leidmas.

Kas siin ei esine kaks poolust, kaks va-jalist vastasust, mis ühtekokku annavad ter-viku? Ning kas see ei olegi telg, mille va-ral peame mõistma meie muusikaloomingu arengut lähemas tulevikus? Si.

„Muusika suudab täielikult haarata ühe inimese elu, aga ühest elust on vähe kogu muusika haaramiseks.“

(S. Rahmaninov).

A. Viisimaa kodu külastamas

A. VIISIMAA
oma kodus pärast
juubelit.

Kakskümmend aastat! — mõtlen endamisi. Olla tenor (mitte bass!) ja nii kaua vastu pidada meie ooperilaval — on juba midagi enam kui igapäevast! Nojah! — ma siis marssisin „Estonia“ pääle. Aga võta näpust! — Näen juba eemalt, et lava inimesi täis ja Aarne Viisimaa peab neile „kõnet“. Olevat ooper „Butterfly“ lavalesäädmine ühe jaapanlanna küllatulekuks. Ei siin olnud lootustki jutulepääsmiseks. Ja üks me olegi teda teatris näinud ning kuulnud palju — parem koju!

Pühapäevahommik. Koputan uksele. Avab abikaasa ja juhatab mind esikust, läbi hämara, akendeta toa, mugavalt sisustatud tuppa, kus askeldavad ka mõlemad pojad. Toda nooremat tunneme vist kõik juba lavaltki. See vallatu pois astub julgelt mu ette, sirutab käe uhke žestiga teretamiseks, ise aga kavala näoga mind uurides. Nüüd tuleb ka juubilar ise.

„Kas tahate sellest väikesest ka näitleja teha?“ — pärin mina.

„Ei!“ — see kõlas küll lakooniliselt — „Temast peab saama arst! Aga ega teda veel praegu miski asi õigest küljest huvita“ — lisab maestro ja „palub noorharrasid lahkuda“.

Jääme kahekesi ning võtame istet piskeses, aga hubases toas, kus näen õlimaale ja muidki kunsti- ja mälestusesemeid. Ühel laual rohkesti väliskülaliste raamitud pilte pühendustega. Nendega on tulnud loomulikult ooperis koos esineda. Juba toa sisustus viis näitab kunstnikumeelt. Täna näib siin ruumis veel välja pigem kui lilleäris; pääle harilike toalilled sirelid ja muid lilli kül-

luses igas nurgas, laudadel, klaveril — elab see tubagi nüüd juubelitähe all.

„Te olete kui aednik siin, keset lilli!“ — ütlen jutu jätkuks.

„Jah, aednik, see on mu armsam eriharustus olnud ikka, ning suvel teen aiatööd nüüdki meeeldi, pääle supelmõnude, mida harrastan igal suvehommikul, vaatamata ilmale.“

„Kus veedate oma suved?“

„Nüüd olen juba mitmendat suve Lagedil olnud.“

„Kas sporti ka pooldate?“

„Varem olin kõva sportija, aga tervis pole selleks enam nii vastupidav ja arst ei luba. — Jah! — ma pean ikka akna avama,“ — ütleb ta nüüd toolilt tõustes ja lubadust täites, ning lisab: — „lilledel tervisele pole kuum tuba ka just kõige parem.“

„Kas juubeliväsimus juba kehast välja aetud? Jäite rahule?“

„Ei veel puhata saa, tööd liigagi palju ees. Aga juubeliga jäin ma muidugi rahule — läks hästi korda. Eks ta ole tõukeandjaks edaspidises töös ja ka majanduslikult kasulik. Kahekümne aastaga ikka juhtub mõndagi laulja elus, eriti veel meie oludes — ja seda tähtpäeva tuleks ikka kuidagi rohkem...“

„...hinnata, kui meil seda tehakse“ — lisan omaltpoolt.

Olgu kuidas on, aga publiku südamed on ta võitnud täielikult, nagu kolleegide tunnustusegi, milles võisime veenduda tema juubelietendusel, kus ta lõi jällegi ühe uue meeldejäáva kuju Flotow'i „Martas“ Lyone-lina.

Foto Parikas.

A. Viisimaa ja J. Loo „Martas“

„Kui palju oopereid ja operette olete üldse laulnud?“

„Olen esinenud seni 40. ooperis ja 38. operetis, ning pääleselle 67. sõnalavastuses.“

„See on ju aukartustäratav arv, päälegi mitut liiki lavastustes?“

„Nojah, meil on tulnud tenorite puudusel varemalt igal pool kaasa lüüa. Aga ega see alati kasuks tule. Näiteks „Estoniasse“ astudes laulsin juba esimesel poolaastal viies ooperis. Mõned osad olen küll rumalusest laulnud, nagu Don Josè „Carmenis“ ja Eliaser „Juuditaris“, mis mulle liiga draamaatilised.“

„Aga te viisite ka need osad hästi läbi!“

„Seda küll, kuid need on mulle õige palju halba teinud. Ma olen alati püüdnud anda oma maksimumi, ükski etendus ei ole mulle puhkuseks. Battistini ütleb näiteks, et laulja peab ainult „protsente“ andma, mina olen pidanud aga oma „kapitali“ lõhkuma. Ideaalsem osa oleks Lenski ning ooperid „Traviata“, „Näkingeiu“, „Romeo ja Julia“ jne. Tenorite puudusel tuli aga umbes 60 prots. sobimata osi laulda.“

„Ja kontsertidel olete ju ka veel alatasa kaasa teinud — olete vahest ehk statistikat pidanud?“

„Olen. Ringhäälingus ja kontsertidel olen esinenud 220 korda, umbes 10 oratooriumi partiid laulnud ja veel 71 pala heliplaatiidele. Teatris olen 20. aasta jooksul üldse 1353 korda mänginud, ning juure tuleb neid järjest.“

„Palju te siis arvustusi olete endale juba kogunud?“

„Neid olen saanud 20. a. jooksul 318 korda.“

„Te olete nii siis otse „mässanud“ kogu aja!“

„Puhkust ei ole tunnud — muudkui ühest osast teise! On tulnud tuliselt töötada.“

„Kuidas üldse olete suutnud sellepääle veel nii vastu panna — tenor ju õrn hääleliik, päälegi lüüriline?“

„Olen lugenud oma õnneks seda, et mul pole olnud kõrgeid noote, muidu oleksin ammugi läbi olnud, sest kõrged tenorid ruineeruvad rutem, päälegi, kui neil pole kohe algul õiget tehnikat. Eks me tea näiteks sedagi, et Itaalias läheb igal aastal tenoreid kaduma nagu kärbseid, mis siis veel rääkida meie kliimas laulmisest!“

„Mida arvate meie lauluõpetajatest?“ — raksan ma äkki, kuid ta pareerib ilusasti ära, peagu paluva tooniga:

„Ärme parem neist räägime!“

„Noh, aga Armanda degli Abbati, ta on vähemalt välismaalane.“

„Kõigepäält pean temast seda ütleva, et ta on üks väga hääsüdamlilik inimene, ning näidanud tõesti, et on midagi annud meie laulukunstile; eks ole Ots, Loo ja Karrisoo ikkagi tema töö.“

„Mida aga arvate välismaal õppimas käimistest?“

„Ma leian, et välismaal käimine on täiesti mõttetu raha loopimine lauljail, kui seda tehakse nii nagu meil viimasel ajal, kus minnakse ainult mõneks kuuks. Tenor Jõks õppis 3 aastat ja see andis häid tagajärgi. Ka Niitof ja Viitol on kauemat aega õppinud — sel on mõtet olnud, muidu on see aga nii umbes enda tuulutamine, või nagu öölokaalis väljamürgeldamine. Üldse on aga meil kodumaalgi tööd veel küllalt; meie materjal on hää nagu tammepuu, mida tuleb vaid välja nikerdada. Kuid näitejuhtide välismaa-sõidud on juba iseasi — võib ikkagi midagi näha.“

„Kuidas vaatate tolle Schmidt'i kutsumisele siia instruktorigi, muidugi teatrikunsti seisukohalt?“

„Ma ei tea temast õieti midagi, kuid me võiksime ju tema tööd katsuda. Isiklikult läheksin küll Schmidt'i juure teoreetiliselt täiendama.“

Meil vanasti Ants Simm eitas igasugust teooriat. Kuid on üks kena lugu ühest kuul-

sast koomikust, kelle magamajäämise stseeni ehtsust pole publik küllalt suutnud imetleda. Aga ühel etendusel puruväsinuna see näitleja jäänud laval tolles stseenis tõeliselt magama ning siis räägitud, et ta olevat tookord hirmus halvasti „mänginud“. Lava nõuab ikkagi teooriat!“

„Kuidas kujundate oma osa ooperis?“

„Mina ei anna esimesel proovil midagi, vaid tunded tulevad ajajooksul. Mäletan, Kompus oli vahel sageli hädas mõne ooperinäitlejaga, kes rassis juba esimesest proovist pääle ja tuli aina mängu maha tõmata. Minu vaade on see, et tundeid peab pikkamööda sisse kasvatama. Ja siis ütleksin veel — kui näitleja laval midagi ei tunne, siis ka publik saalis midagi ei tunne.“

„Mida ütleksite meie teatriarvustajatest?“

„Meie arvustajate juures, võin mõne kohta ütelda, pole asi kõigiti korras — räägivad ju vastupidist. Muidugi meeldib meile see, kui kiidetakse, kuid meie arvustus ei ütle sageli selget, vaid kahemõtteliselt. Arvustaja ei tea ju ka tihti, kelle töö on laval loodud tüüp. Näiteks viimati „Romeo ja Julia“ juures läksid arvamised lavastaja ja näitleja vahel vägagi lahku. Siin peaks arvustaja olema erapooletu kohtumõistja. Nad peaksid alati pääproovid kaasa tegema ja lavastaja ideedega tutvuma. Tulevad ju vahel etendamisele ka meile täiesti uned ooperid, mida arvustajagi esmakordselt kuuleb. Peab küll ütleva, et meil kirjutatakse enamasti ainult muljeid.“

„Kuidas huvitab teid aga ooperilavastamine?“

„Ma olen lavastanud küll 10 ooperit, kuid põhimõtteliselt olen ma sellest kui kutsest siiski loobunud ja ettepanekud tagasi lükanud, sest see pidurdab laulmist. Siis peab jääma ainult lavastajaks, sest valjusti kõnelema — see ei lase tükil ajal jälle korralikult laulda. Ja ka vastupidi — kui oled laulja, väsis hääle kõnelemisest, ega pea vastu.“

„Mida arvate „Estonia“ ooperiprogrammist?“

„Pääle Juhan Aaviku eemalejäämist teatrist jäi ooper osalt kängu. Ja Hanno Kompuse ajal oli meil oma kindel kava ikkagi, anda teatud arv klassilisi oopereid aastas, kuid vahepääl tekkis muidugi suur seisak. Sel aastal on tulnud aga suur pööre alatise ooperilavastaja palkamisega. Peab ütleva, et Uuli on taibukas ja võtab asja energiliselt, ning temaga võib leplikult koos töötada. Muuseas teatrit süüdistatakse alati, et soojendatakse aina vanu lavastusi üles, kuid ka välismaal antakse järjest vanu läbilõõnud oopereid — sellest ei pääse mööda.“

„Kas pooldaksite ka moodsaid oopereid?“

„Pooldaks küll, kuid neid ei saa me, arvan, mängida. Me ei saa niisugusest oope-

rist rohkem anda, kui „ühe meetri riiet“, või kõige rohkem „ühe ülikonnatäie“ — mitte kuidagi aga „tervet kangast“ lahti rullida. Praegu puudub selleks isegi vajaline ruum suure orkestri tarvis ja suur koor. Ka on raske töötada proovisaalide koormatusega, kuna peame ühes majas ooperit, ooperetti ja sõnalavastusi ühel ajal õppima. Kuid arenenud oleme tugevasti, mitmeti. Näiteks seegi, et ooperitõlkes, mis paistsid viis aastat tagasi korralikena, ei rahulda enam sugugi; lauljate kõrv ja praktika on meid niikaugele viinud, et igaüks nüüd otsib sõna ja muusika vahel loogilist sidet.“

„Kuidas oleks aga meie solistide ja välismaaga?“

„Meie sinna ei pääse nii kergesti. Meie kunst on siiski veel nii noor, et Euroopas ollakse selle vastu väga umbusklikud. Näiteks kas või hõimumaade ringhäälingudki, nagu Ungari, teevad palju ilusaid sõnu, kui keegi sinna aga tahab laulma minna, siis lihtsalt ei vastatagi sellele.“

Kui ma juba küllalt Aarne Viisimaa aega olen raisanud, lisan püstitõustes:

„Eks need ajakirjanikud ole teid nüüd hirmsasti pinninud ja tüüdanud?“ — kuid ta tõrjub rõõmsalt:

„Oh eil!“

Ma saan aru, ta on ju ikka olnud hää ooperinäitleja, mitte ainult ooperilaulja ja oskab oma osa mängida ka nii, et me tema sisemusse ei näe, kui ta seda ei taha. Ta räägib rahuliku, maheda tooniga, nagu seda harva olen kuulnud, ega taha kedagi oma kolleegidest solvata, kuigi arvata võib, et ta mõnelgi puhul on pidanud talitama teisiti, kui enda veendumused ette kirjutasid.

Enne äraminekut tahan jäädvustada teda fotoplaadile ja toon oma pildimasina lagedale. Seda aga märkab kõrvaltoast pisike Viisimaa ja poeb isa seljataha, et nii on tema faktiliselt pildil. Küllap sellest „väänkaelast“ tuleb vastu isa soove samuti näitleja.

R. K.

„Kes on kunagi olnud haaratud oma sisimas olemuses ühe kunstitoote ilust ja suurusest, see tunneb ka erinevust paljalt-pinnapäässete elamuste ning kaasakiskuvate, vapustavate muljete vahel, — keskpärasuse taseme ja kunsti tippude vahel.“

(Alfred Werner.)

* * *

„Ilma juhtivate põhimõtteita pole kunstnik muud kui ajaviite valmistaja ja teadlane vaid tükitööline.“

(Taine.)

Tallinna politseiorkester 10-aastane

J. KOSTABI

6. märtsil 1938. a. võis vaadata tagasi kümneaastasele tegevusele meie politsei esimesi orkestreid — Tallinna politseiorkester.

Juba 1927. a. lõpul politseiringkondades kerkis esile mõte asutada oma orkester.

Mõtte elustajaks sai tolaeagne abiprefekt V. Sihle, kes Tallinna politsei spordiringi 1928. a. veebruarikuu koosolekul spordiringi juhatusliikmeid kõnesolevast asjast informeeris.

Selle küsimuse arutamisel määrati ka kindlaks loodava üksuse siht ja kohustused. Need oleks: esinemine politsei pidudel, paraadidel, matustel, spordivõistlustel ja avalikes kontsertides, kusjuures tuleks arendada ka üldist muusikakultuuri politseiametnike keskel.

Kuna politsei spordiring oli tookord ainus eripõhikirja alusel töötav mitteametlik organisatsioon, liideti loodav orkester selle juure nimetusega „Tallinna politsei spordiringi orkester.” Seega oli pandud orkestrile ka enam-vähem kindel majanduslik alus.

Orkestri formeerijaks volitati abiprefekt V. Sihle. Tema päämiseks mureks oli vastava orkestrijuhi leidmine. Esitati mitmeid kandidaate, kuid lõpuks otsustati

kutsuda orkestrijuhiks konservatooriumi õpilane Joh. Kostabi, kes orkestri eduka arengu on teinud kaasa kuni praeguseni, olles ühtlasi „Estonia” teatriorkestri liikmeks klarnetisti kohal.

Kuna puudusid pillid (pääle mõne üksiku) ja noodid üldse, siis tuli asuda nende muretsemisele.

Spordiring siin palju kaasa aidata ei saanud, sest sellel organisatsioonil puudus tookord omalgi vajaline kapital. Tuli otsida teisi mooduseid. Selleks pööruti jaoskondade poole ja tehti neile poolametlikult kohuseks osta igal üks pill ja annetada see orkestrile.

Sel teel saadi mõned pillid, millised juba olevatega moodustasid teatud aluse.

Esimised noodid saadi laenuuna teiselt orkestritelt ja osalt kirjutas need orkestrijuh.

Kuna orkestrandid juba varem olid registreeritud, määrati orkestri esimeseks kokkutuleku- ja esimeseks harjutuspäevaks 6. märts 1928. a. Ülal tähendatud päeva loetaksegi orkestri asutamispäevaks.

Algas hoogne töö. Ja seda tehti täie innu ja noorusliku vaimustusega.

Juba paarikuise harjutuse järele oli orkestril esimene tuleristimine. Nimelt — 13. mail 1928. a. mindi rivikorras sportlastega prefektuuri juurest Kalevi aeda.

Politseiorkestri ilmumine tänavale löi päälinna elanikkonnas teatud elevuse. See sündmus oli elavaks kõneaineks muusikaringkondades ja ka seltskonnas.

Järgmine orkestri esinemine oli sama aasta sügisel Mustapäädeklubis korraldatud spordiringi ballil. Orkester mängis vaid tantsuks, sest kontsert-ettekandeks ei olnud ta veel võimeline.

1929. a. oli orkestri esimene tõsisem kontsertesinemine spordiringi kontsertballil „Estonia“ kontertsaalil. Väärikat esinemist kviteeriti sooja poolehoiuga.

Sama aasta sügisel toimus ka orkestri esimene väljasõit Tartu politsei juubelpidustustele. Orkester mängis paraadil, kirikus ja banketil. Esinemine oli korralik ja jättis hää mulje.

Veel väärrib nimetamist kontsert „Estonias” 25. okt. 1929. a. millal esineti koos Kalevi malevkonna orkestriga. Mainitud kontsert äratas suurt tähelepanu ja aitas samuti kaasa sõrussideme kõvendamisele naaberorkestritega.

Need ülaltoodud esimesed esinemised

olid orkestri elus eriti määrava tähtsusega. Nende õnnestumisel tekkis soodne ja pooldav suhtumine orkestrisse politseiringkondades ja seltskonnas. Ka orkestrantidele mõjus see ülendavalt ja ergutas neid veelgi hoogsamale tööle.

Vahepeäl oli ka orkestri koosseis suurenenud, mille tagajärjel muusikaline tase ja löögivõime tunduvalt tõusis.

Järgnevate aastate jooksul on orkester esinenud kontsertidega „Estonias” ja ringhäälingus. Pääle nende on orkestril esineda tulnud igasugu häätegevatel pidudel. Rea aastate jooksul on antud ka avalikke rahvakontserte välimuusika jne. kujul.

On endastmõistetav, et orkester on võtnud osa kõikidest ametiga seoses olevatest esinemistest, nagu paraadid, riviõppused, matused jne.

Väljaspool päälinna on orkester esinenud kontsertidega Tapal, Paides 2 korda, Rakveres, Haapsalus, Kuusalus, Paldiskis 2 korda, Keilas, Narva-Jõesuus 2 korda ja Pärnus 3 korda.

Need, väljasõitudel antud kontserdid, on kuulajaskonnas alati sooja poolehoiuga vastu võetud, kusjuures kohapäälne ajakirjandus üksmeelselt on märkinud orkestri mänguvõimeid ja distsiplineeritud esinemist.

Eriti on politseiorkester võitnud Pärnu kuurordi poolehoiu ja sümpaatiat. Sääli antud kontserdid on möödunud täielise menu tähe all. 1936. a., kui asutati üleriiklikud Politseiametnike Kogud, töötab politseiorkester Tallinna Politseiametnike Kogu juures seksioonina, kusjuures orkestri majanduskulud kannab T. P. K.

Kümne aasta jooksul on orkestrist käinud läbi 59 orkestranti. Kuna nüüdne orkestri koosseis (ühes rivitrummidega) on 45 meest, siis on orkestrijuhil 10 aasta jooksul tegeleda tulnud 104 orkestrandiga, milline arv kokkuvõetuna võrdub peagu neljale normaalorkestri koosseisule.

Koos orkestriga pühitsevad oma kümneaastast juubelit: 1. orkestrijuhth Joh. Kostabi, 2. A. Hütt, 3. K. Tepp, 4. J. Pöld, 5. H. Karusoo, 6. A. Müür, 7. H. Lepp, 8. A. Lass. Need mehed on orkestriga elanud kaasa kõik selle rõõmud ja mured.

Surma läbi on lahkunud kaks orkestranti — kordn. Petrus ja F. Raeksoo. Nende mälestus olgu meile piha.

Nagu nähtub ülaltoodud lühikesest ülevaatest, on politseiorkester teinud kogu aeg innukalt tööd, ning võib rahuldustundega nentida, et juubilar on täitnud kõik need lootused ja erisoovid, millised avaldati ta loomispäevil.

Kirjad toimetusele

Kiri prof. Th. Lemba.

Väga austatud härra prof. Th. Lemba!

Teie arvustuses minu oratooriumi „Nebukadnetsari” kohta „Päevalehes” nr. 68 leian ebaõiget kriitikat, mispuhul esitan Teile ühe küsimuse. Nimelt missugust muusikat nimetate Teie homofooniliseks ja polüfooniliseks? Minu oratoorium sisaldab 12 koori, milledest 5 on homofoonilised, kuna ülejäänud on kirjutatud polüfooniliselt s. o. fuuga- ja fugetivormis. Kuna ka nende ülalnimetatud 5 homofooniliselt kirjutatud koori juures olen orkestrile annud kontrapunktilise koe, peaks minu oratooriumist ikkagi jääma üldmulje kui polüfoonilisest või vähemalt homo-polüfoonilist laadi helitööst.

Mis puutub soolodesse, siis on need kõik kontrapunktiliste viisidega, väljaarvatud

muidugi retsitatiivid, millistesse aga põimuvad imitatsioonid.

Ülaltähendatu põhjal osutub nagu alusetuks Teie lause: „Polüfoonia käsitamist ja arendamist on tarvitatud üpris vähe, mistõttu etendus jätab kaunis ühelaadse mulje.”

Tarbekorral võin Teile anda partituuri läbivaatamiseks ja lähemaks tutvumiseks.

Lugupidamisega Joh. Jürgenson.

Õiendus.

Seega teatan, et mina möödunud aastal Ak. Helik. S. poolt korraldatud „Kantaatide võistlusest” osa ei võtnud. Seega eelmises „Muusikalehes” A. Kapi jutujamises toodud märkus osutub tõele mittevastavaks. Mart Saar.

Ooper ja kontserdid

Tallinn

Fr. Flotow'i ooperi „Marta“ esietendus selle taaslavastuse puhul sättsu kokku A. Viisimaa 20-aastase teatritegevuse juubeli tähistamisega.

„Marta“ on teos kergema faktuuriga, kuid oma mõõtudeelt siiski ooper. Ta koosneb numbrite reast, milledest igaüks püüab olla viisiline ja publikuga sõbrustav. Siin ei puudu teatav annus vaimukust ning leidlikkust, kuid ometi jääb lõpuks kõik pinnaliselt liikuvaks ning väliselt mõjuvaks. Autor teeb publikule silmi ja meelitab rutiinikunsti, ilma et tal suuremalt oleks tõi taga. Flotow seisab siin vormiliselt ühe ja-laga ooperis, sisult aga teiseiga operetis.

See pole mitte „Marta“ vaimne kaal, mis selle teose on pidanud ooperilaval, vaid mittemi kultiveeritud mugavus. Piltlikult üteldes autor lõikab võleivad valmis ja ulatab need järjestikku kätte — ikka väikeste viilude kaupa. See on mitmekesine ning vahelduv toiteviis, — sääraselt suutäie haaval süüakse mõnikord meelsasti ära teab-mis.

Flotow lükkib ritta numbreid soolodena, ansamblikena, kooridena. Vahel arengulise käigu sisse eksivad mõned hoopis kõrvalised osad. Kuid koos võetakse kõik vastu üldise kerge mugavusena. „Marta“ muusikal pole just erilist toiteväärtust, seejuures aga leiab ikka poolehoidjaid autori töötluskunst ja oskus lavale serveerida.

Nagu „Marta“ on mugav jälgijaile, samuti ta ei kergita üles ka erilisi probleeme lavastamisel. Muidugi iga asi nõuab hoold, et seda valmistada ette ladusaks ja mõjuvaks läbiviimiseks. Selleks oli lavastaja E. Uuli valinud õige stiiljoone ning säändnud liikumise paraja tempo alla. Osalised seisid ülesannete kõrgusel ja pakkusid parimat. Laulukunstiline külg leidis õige tähelepanavat rakendamist päätegelaste kaadriit: I. Loo — Harriet-Marta, O. Lund — Nancy-Julia, B. Hansen — Tristan, A. Viisimaa — Lyonel, K. Viitol — Plumkett. Muu rühm avaldas sobilikku kaasaminekut. Üldine ettekande käik R. Kulli juhatusel kujunes elavaks ja distsipliinikaks.

Jaubilar A. Viisimaa sai väga sooja poolehoidu osaliseks publikult ning leidis austust oma kolleegidelt, sõpradelt ja seltskonnalt rohkete tähelepanu avalduste kaudu.

Pikema vaheaaja järele käis siin võrrestandas jaapani sünnipäraga ooperiartist Teiko Kiwa. Vokaalkunstiliselt ta esines kaunis tähelepandava jõuna, omades kandva hääle-materjali ja rakendades seda ka tehniliselt kaunis võimelise oskusega. Teiko Kiwa laulab võrdlemisi kõlavalt kõigis registrites, an-

nab tõlgitsemisel rohkesti varjundeid ja kasutab selget diktsiooni. Tema mängus leidub „Madame Butterfly“ nimiosa jaoks iseloomustavaid põhivõtteid ning samuti küllalt detailidesse tungivat arendamist. Ehtsama mängu kõrval jäi seekord ülekaalu lavaline rutiin.

Üheks väljapaistvamaks sündmuseks kujunes J. Jürgenson'i uue suurteose, oratoorium „Nebukadnetsari“ ettekanne Kaarli kirikus. See on umbes kaks tundi kestev helitöö solistidele, ansamblitele, kooridele, orelile ja orkestrile. Võrreldes eelmiste toodetega on J. Jürgenson siin muutunud ühtlusest ja sisult kujukamaks. Teos on viidud läbi elavusega ning tõetatud välja hoolikalt, toetudes päämiselt polüfoonilisele laadile. Soolode ja ansambli kõrval kõige silmapaistvama osa moodustavad koorid, millede hulgas leidub väljapaistvaid numbreid. Oratooriumis paiguti tuleb ette järske üleminekuid ja teisel venitamisi. Neid kohti peaks tasakaalustama, et anda tööle veelgi suuremat mõjuvust. Tunduvalt see oleneb tekstist, mis üldisemaltki vajaks parandamist kunstilisemaks. Öigem nimi aga oratooriumile oleks „Taaniel“. Ettekandesse oli rakendatud suur hulk tegelasi autori isiklikul juhatusel. Esinesid M. Lang — metsosopran, L. Orav — alt, V. Paldre ja G. Triip — tenorid, E. Unt — bariton, J. Villard — bass, A. Karindi — orel, TMS-i kolmekordne kvartett, Kaarli lauluseltsi ja Kaarli kiriku koorid ning ringhäälingu orkester. Ettevalmistav töö oli tehtud hoolikalt, millele vastasid ka teose läbiviimise tulemused.

Eesti Vabariigi 20. aastapäeva pühitseti sümfooniakontserdiga, mille kava terves ulatuses oli koostatud Artur Kapi helitöödest — tema 60. a. sünnipäeva tähistamiseks. Nii siis viidi ühte kaks pidulikkust vääriivat momenti. Programmi oli valitud teoseid A. Kapi loominguga algperioodist kuni hilisemate aastateni, andes nii teatava läbilõike ja pildi süvenevast arengust. Ühtlasi esitati teoseid orkestrile iseseisvalt kui ka koos sooloinstrumentidega — üks oreliga, teine želloga. Kaaluvama koha kavast võttis f-moll sümfoonia. Juhatajatena toimisid A. Kapp, J. Aavik ja O. Roots, solistideks olid H. Lepnurm — orel, K. Intelman — žello. Sümfooniline aparaat koosnes „Estonia“ ja Riigi Ringhäälingu orkestritest. Öhtu õnnestus kunstiliselt hästi.

Seitsmendat sümfooniakontserti juhatas külalisena P. Breisch Berliinist. Nagu varemgi ta näitas süvendatud ja üksikasjalist tõlgitsemist hää distsipliini juures. Päänumbrina seisis kavas Beethoven'i „Eroica“, lühematest paladest sama autori avamäng

Ülesvõte J. Jürgenson'i oratooriumi „Nebukadnetsari“ proovilt.

„Prometheus“ ning Čaikovski sümfooniline poeem „Romeo ja Julia“. Viimaselt esitati veel „Rokoko-variatsioonid“ čellole orkestriga, kusjuures uue võõrustajana astus üles Lev Arnoff Riiast. Ta avaldas toonis laulvust ja ilmutas ka tehnilisi võimeid, kuigi seda teatavate reservatsioonidega. Kandvusest mäng osutus tagasihoidlikuks, nii et orkester ei suutnud alati jääda vajaliselt tasakaalu solistiga.

Tallinna Konservatooriumi poolt anti Artur Kapi juubelikontsertide sarjas õhtu tema helitöödest, mille täitmisest võtsid osa asutise sümfooniaorkester, segakoor, H. Lepnurm, õpilased K. Prii — viiul, A. Pranno ja H. Maldre — laul. Osa ettekannetest juhatas J. Aavik, kes kontsert-aktuse algul pärast sissejuhatavat numbrit pidas lühikese ülevaatliku kõne juubilari tegevuse ja loomingu töö selgitamiseks. Muist palasid esitati O. Rootsi dirigeerimisel. Ettevalmistuseks oli orkestriga tehtud küll üsna püüdlitööd, kuid lühikese aja tõttu polnud viimistlust saadud viia päriselt lõpule. Kantaat „Päikesele“, mida konservatooriumi õpilastega on esitatud juba korduvalt, leidis ladusa tõlgitsuse. Juubilari tervitati väga paljude asutiste, organisatsioonide, koolide, kooride ja isikute poolt õnnesoovidega ning kinkidega.

Tallinna Töölismuusika Ühingu kontserdil N. Goldschmidt püüdis pakkuda orkestriga sisukat repertuaari, valides selleks

P. Čaikovski sümfoonilise poeemi „Fatumi“ ja A. Vedro süüdi ooperist „Kaupo“. Hääd kavatsust siiski mõningal määral takistasid tehnilised raskused, eriti teise teose täitmisel. Čaikovski'lt esitatud b-moll klaverikontserdi esimene jagu viidi läbi lodusasti solisti V. Lemba ja orkestri poolt. Hääd mulje jättis ettekannetega ühingu segakoor P. Indra juhatusel. Ainult meeshääli tuleks natuke kõvendada. Sisukalt laulis paar baritonisoolat Anton, saatis vilumusega P. Indra.

Artur Kapi nimelise hooaja kontserdi korraldasid Toomkirikuga segakoor „Cantate Domino“ J. Hiobi juhatusel koos solistide H. Betlemaga — laul, ja H. Lepnurmega — orel. Kõige suurem osa kavast oli täita viimasel, kes hääd virtuositeediga ning sisulise ilmekusega kandis ette rea pikemaid ja lühemaid teoseid. Segakoor viis oma ülesande läbi laimatult. H. Betlem laulis meeleolukalt, kuid vokaalsest küljest pisut indisponeeritult. Kava oli valikult hääd, päämiselt autori hilisema järgu toodang.

Koorikontsertide sarjas puutusime kokku uue võõrustajaga Lätist — nimelt „Vigners'i Meeskooriga“. Kuna juhatajat L. Vigners'it tunneme hästi kui kaalukat kunstijõudu, siis loomulikult ta pakkus ka soliidseid saavutusi. See koor on küll alles võrdlemisi noor, kuid esinemise tulemused jätsid laulukultuuriliselt sümpaatse mulje. Pisut üle 50-mehelises koosseisus esineti distsipliinikalt ja varjundirikkalt. Olgu eraldi märgitud tähe-

leopardav piaanode andmine. Kõlaliselt saadi õnnelikult üle ka nõudlikest paladest — ainult paaril korral juhtus vajumisi. Juhataja avaldas tõlgitsemisel väga hääd maitset ja valitsemist koori rakendamisel. Kava oli koostatud sisukalt läti lauludest, millede hulgas leidis ka paar eesti autorite pala.

Möödunud aastal tegi esimese julgema katse kontserterimises Tallinna Linnateenijate Meeskoor, andes tunnistust silmapaistvalt püüdlikkust tööst. Tänavune uus ülesastumine kinnitas sedasama ja näitas tegevuse lõusvat arengut. Arvult 45-liikmeline koosseis on rühmade poolest enam-vähem tasakaalus ja tüürib kõlaliselt ümarusele, kuigi siin jääb veel teha küllalt. Mida aga juba nüüd peab tõsiselt hindama, see on tõlgitsuse sisuline tase. Hää rütmilise distsipliini juures koor näitas kunstilisest maitsest juhitud interpretatsiooni, mispuhul tuleb erilisel kriipsutada alla A. Karindi teeneid. Üldiselt kordaläinud ettekannete hulgast mõned numbrid paistsid välja erilise ilmekusega. Solistina A. Niitof laulis mõjuvalt. Teda saatis P. Indra, kes esines ka A. Karindi oreliteostega, pakkudes elamuslikku kunsti.

Hooaja teise kontserdi andis Tallinna Meestelaulu Seltsi koor — meie tusedam ja silmapaistvam üksus vastaval alal. Tema mineviku ning suurte teenete tõttu oleme ka harjunud alati tulema välja eriliste ootustega ja soovidega. Koori valitud materjali me tunneme juba hästi. Tehniliselt halvasti ei saadagi ju laulda. Küsimus seisab vaid selles, kui võrd haaratakse tippude järele. Seekord teised tenorid tungisid valitsemata, teised bassid olid harilikust tagasihoidlikumad. Väga hästi esitati A. Kapi „See on eesti laul“. Hoogsasti arenes E. Haava „Humal“ ja tähelepanudava ehtsusega anti ka M. Saare „Täpa-täpa hällilaul“. Muu osa arenes keskesema pingega. T. Vettiku „Nokturni“ suhtes ei saa nõustuda J. Tamverk'i ületuntud tõlgitsemisega. Hoopis sisuvastasel aga interpreteeriti M. Lüdigi „Põlismetsa järv“ maonerlikult läbiviidud rõhutamisega. Eelmisel korral J. Tamverk tegi A. Kapi „Lumehelbekese“ juures iga fraasi lõpus fermaadi, mis ju muusikaliselt on põhjendamatu. Nüüd ta lisapala kohal kordas seda numbrit samuti. See on küll järjekindlus, kuid mitte õigel kohal. Noore püüdliku dirigendina ta peaks järjekindlust hoidma just tõlgitsuse loogikas. Solistina laulis metsosopran I. Eier. avaldades end lootustandva tulevikujõuna, korrektset saatis H. Malin.

Segakoorigest esines Isamaaliidu Tallinna osakonna koosseis H. Roosma juhatusel, astudes üles Vabariigi aastapäeva eelõhtul ja märkides seda sündmust pidulikult. Koor oma 120-liikmelise kogu juures on juba jõudnud kujuneda materjalilt võrdlemisi tasakaaluliseks ja ühtlaseks. Kavas kanti ette

kümmekeond pala, millised viidi läbi vokaalse kordaminekuga ning meeleolukalt. Solistina A. Lemba kandis ette oma helitöid ja saatutas pianistina silmapaistvat edu. Samuti mõjuvad olid viiulipalad R. Palmilt, keda vastastikku hää sobivusega saatis P. Indra. Viimane täitis ka kaasmängud kooripalade ja deklamatsioonide juure. Sõnalise osa täitmise eest oli hästi hoolitsenud E. Türk.

Suure huviga võtsime vastu Tallinna Koolinoorsoo Muusika Ühingu ja Vanematekogu segakoori kontserdi E. Aava juhatusel, kuna see koor vahepeäl ühe aasta täiesti vaikus. Rõõmustaval kombel aga olid esinemiseks nüüd jälle read niivõrd koondatud, et suudeti panna välja tasakaaluline koosseis ja pakkuda kiitust väärivaid tulemusi. Koor laulis hää distsipliiniga, kõlavusega ja varjundusvõimega ning ilmutas noorusrõõmsat värskest. Kava läbiviimine arenes üldiselt edukalt ja mõnes osas isegi väga sümptaatelt. Solistidena astusid üles C. Aumere-Uhke ja E. Karrisoo, tuues programmi vaheldust; võrdlemisi sobivalt saatis esinejaid V. Vetting.

Naiskoorigest kontserteris Tallinna Naislaulu Seltsi koosseis G. Ernesaaksa juhatusel. See koor on muutunud arvukaks ja samuti hästi organiseeritud koguks. Esinemisest võttis osa umbes 75 lauljat. Kõik ettekantud palad olid õpitud kätte hoolikalt ning anti tõlgitsusliku painduvusega. Võrdlemisi pika programmi ja rohkete kordamiste juures jääd hääleliselt värskeks. Solistina esines E. Turgan Tartust, sooritades oma ülesande tõsise kunstimaitsusega ja tehnilise aususega, kusjuures ülesanded osutusid üsna nõudlikeks viiulirepertuaaris. Ka A. Niitof pakkus sisukat esinemist baritonisoolodega. Häaks saatjaks klaveril oli O. Roots.

Soliste möödunud kuu ajavahemikul oli rohkesti ja mitmekesiselt uuduse mõttes. Lauljatest esines O. Indra, kes viimaste aastate jooksul on teinud läbi märgatava arengu hingamisvõimete kindlustamises ning kõlavuse täiendamises. Ta esines hää maitsega ja silmapaistva suutmisega intonatsiooniliste raskuste ületamisel. Fraseerimise dünaamiline külg aga nõuaks veel avardamist. Öhtu täitmisest koos lauljannaga ning eraldi ansamblina võtsid osa E. Brauer — flööt, M. Prokofjev — oboe, B. Lukk — klarinet, L. Ernits — fagott, P. Indra — klaver. Kokkuvõttes pakuti muusikat hääde tulemustega.

Naudinguriikka öhtu oma täisküpsese esinemisega andis viiulikunstnik Cecilia Hansen. Nagu tavaliselt ta mängis tehnilise virtuositeediga, andes seda loomulikult, endastmõistetavalt, kaldumata alasti efektidele. Seejuures kuulsime rohke arvu numbreid väga nõudlikust repertuaarist. Tõlgit-

suslik külg täideti kõrge määrani meeleolulise pingega. Nii sidusid tugevasti huvi juba varem tuntud teosed, veel enam aga uudsema tähendusega numbrid. Viimastest tuleks eriti nimetada Debussy g-moll sonaati. Saatja kohal toimis A. Le m b a koos solistiga, viies ülesande läbi üldsummas mõjuvate tulemustega.

Haruldaseks külastajaks uute esinejate hulgas oli prantsuse tšellokunstnik Maurice Maréchal. Tema mängu kohta võib rääkida ainult sügavaima tunnustusega. Kogu esinemises ei leidunud ühtki vähemalgi määral lahkarvamisi tekitavat kohta. Tehnika on ülimalt virtuooslikkuseni küündiv ja täiuslik, toon erakordselt kõlav. Tõlgitsemises tunne me küpset meistrit, kelle käsitlus tungib viimsete peensusteni ning hoiab ülal suure pinevuse esimesest noodist kuni viimse ärähelitemiseni. Kava sisaldas klassikalise perioodi teoseid ja osalt hilisemaid tooteid, kaasaegset muusikat väga vähe. Siiski oli repertuaar koostatud huvitavalt. Ansambliiselt saatja P. P. L ü d i g läitis oma ülesande hästi.

Meistrile vääriliseks järglaseks oli tema õpilane Raja C a r b u s o v a. Temagi mängu iseloomustab virtuooslik tehnika valitsemine ja tooni kõlavus, kuigi see pole küündiv oma suure õpetaja tasemeni. R. Garbusova on alles noor tšellist, mispärast sisuline külg liigub veel kujunemise teed, ometi aga ta suudab tõlgitsuslikult äratada tõsist huvi oma esinemisega. Paiguti see oli viidud õige suurt pinevust hoidva astmeni. Öhtu jooksul kanti ette põhimõttelisi ulatuslikumaid vorme mõninga erandiga. Klaveril saatis kaunis sobivalt Lydia H a r w i g.

Omaette tähelepanu väärilb ka meile juba mõõdunud hooajast tuntud tšellist Thelma R e i s s. Temagi on tehniliselt arenenud jõud. Ta mängib sulava tooniga, kuid mitte just erilise intensiivsuse piirideni tungivalt. Kiirvõtetes vahel jääb pisut puudu reljeefsusest. Aga siiski suudetakse esinemisega äratada sümpaatiat tehnikalt ja sisu tõlgitsemiselt. Saatjana J. H u n t kui tugevama jõuga väljenduja paiguti muutus ohtlikuks kaaslasel. Rütmiiline side oli hääl. Iseseisvalt pianist saavutas paremat edu, ainult tema palade valimik ütles võrdlemisi vähe. Teiselt poolt tšellistile võiks soovitada suuremate vormide kõrval vahelduseks ka lühemaid numbreid.

Meie noortest pianistidest kontserteeris Asta J u r i c h, Tallinna konservatooriumi hiljutine lõpetaja. Oma esimese sammuga ta suutis võita tõsise poolehoidu ja äratada lootusi tulevaseks kujunemiseks. Tal on juba varuks hindamist vääriavad tehnilised alused ega puudu muusikaline maitse interpreteerivaks kujundamiseks. Nii võime jääda huviga ootama noore kunstniku edaspidiseid samme.

Uue võõrustajana käis Tallinnas poola klaverikunstnik Helena M o r s z t y n. Temaga ilmus meil esinejate ridadesse kontsertant, kellel ei puudu oma kunstiline kaal. Tehniline väljendus tal on solidne ja interpretatsiooniga antakse sisult läbituntud käsitlust, kuigi kõiges ei ammutata suurust just põhjani. Paremitu kavast moodustas Chopin'i helitööde ettekannet.

Kitsamale ringile Mustapäädeklubi saalis mängis pianist A. E r f u r t h — Berliinist. Ta valitses tehnikalt üsna kindlasti ning saavutas tõlgitsusega meeleolusid. Kava oli pisut koormatud suuremate vormidega.

Omalaadse öhtu pakkus konservatooriumi saalis bulgaaria kammerlauja J. S t o j a n o v. Tema esinemise puhul suurem huvi kaldus just eeskava sisule. Nimelt võisime tutvuda bulgaaria rahvalaulude laadiga, mis on suuresti idamaine. Nendes valitseb viisiline külg rohketel florituuride näol ja rütmil arendatakse väga mitmekesiselt, otse erakordsustega. J. Stojanov vastavas žaanris esines õige ilmekalt. Ettekannete kohta anti ka selgitusi, mille juures pakkusid oma kaasaabi pr. S t o j a n o v ja inspektor J. V a k s. Iga numbril eel anti laulu tekst eesti keeles. Külaline kandis ette ka mõne eesti rahvalaulu.

Meeldivast traditsioonist pidas kinni konservatooriumi lauluõpetaja A. A r d e r, korraldades Vabariigi aastapäeva eelõhtul oma õpilaste esinemise. Rikkalik eesti autorite helitöödest koosnev kava kanti ette hääl koolilise distsipliiniga ja meie algupärase toodangu juure juhitud sisulise rakendusega.

Suurejoonelise kontserdi korraldas Tallinna koolivalitsus algkoolide orkestritega, kusjuures osavõtjate arv tõsisis paarisajani. Üksikute rühmade koosseis kõikus umbes kümnest liikmest kuni ligemale poolsajani. Instrumentidena kasutati põhimõttelisel pügalpille (mandoliinid, gitarrid jm.), vähemal määral viiuleid ning teisi instrumente. Peagu igas koosseisus esinesid löökpillid ja klaver. Ka koori rakendati mõnel juhul kaastegevusse. Üldine ettevalmistus oli tehtud hoolikalt, mistõttu programmi läbiviimine arenes laduasti. Osa kavast koosnes sisukast ning jõukohasest materjalist, kuid muist palasid ei vastanud just hästi nendele nõuetele. Nimeatud küsimus nõuaks põhjalikumalt korraldamist, et anda lahedamaks valikuks vastavat repertuaari. Ka nõuaks teatava määrani kaalimist orkestrite koosseisu küsimusi.

Ed. Visnapuu.

Valga

17. veebruaril kohaliku vene seltskonna algatusel ja korraldusel toimus „Säde“ saalis kuulsas vene tenori D. S m i r n o v'i kontsert, milline tänu tõhusale eeltööle leidis üsna rahvarohket külastamist. Kontserdi ka-

vas domineerisid vene romansid, pääle kahe aaria — Rimski-Korsakov'i oop. „Sadko“ ja Čaikovski oop. „Eugen Onegin“ — tuntud Lenski aaria. Eesti lauludest oli kavas A. Lemba „Hällilaul“, mille ettekannne, muide, kujunes õige kahvatuks, kõnelemata endast-mõistetavast ebasoodsalt mõjuvast venepärasest aktendist sõnade hääldamisel. Romansside ettekandmises ilmutas kontsertant suurt meisterlikkust — criti efektsed olid piaanod ja fermaadid ning muud dünaamilised varjundid, kõrged toonid võeti aga false-tiga. Aastate eest väga mõjuv ning ilus häälnon aga nüüd oma vólust palju kaotanud, — vólub praegu veel vaid interpreteerimise meisterlikkuss.

19. veebruaril toimus „Säde“ saalis Valga gümnaasiumi, keskkooli ja kaubanduskooli traditsiooniline aastapäeva peoõhtu, mille kavas päärõhk langes muusikalisele osale. Muusikalistest ettekannetest oleks märkida kõigepäält koolide puhk- ja keelpillide orkestri ettekandeid õpet. J. Madisson'i juhtimisel ja kesk- ja kaubanduskooli segakoori laule õpet. H. Valdmaa juhtimisel. Õpilane Heljo Sepp, kes noore tunnustatud pianistina ka avalikkusele juba tuntud, esitas klaveril hoogsalt ja ilmekalt Liszt'i 13. rapsoodia ja Rubinstein'i valsi ning pidi andma lisapala. Kava lõpuosas esitas gümnaasiumi segakoor neli laulu insp. F. Klementi juhatusel ning lõpunumbrina A. Läte kantaadi „Rändaja ja tähed“ solistide, klaveri ja sümfooniaorkestri kaastegevusel. Solistide osas esinesid K. Väin (sopran) ja gümna. vilistlane V. Pettai (bariton), klaveril — H. Valdmaa. Ansambli juhatus insp. F. Klement.

Vabariigi 20. aastapäeva eelõhtul „Säde“ saalis korraldatud noorte aktuse muusikalise osa täitsid Valga kaitsemaleva orkester R. Kivimäe juhatusel, ühisgümnaasiumi segakoor 4 isamaalise lauluga eesti autoritelt F. Klementi juhatusel ja muusikakooli vanema klassi õpil. R. Sepp, kes esines viiulisoolooga.

24. veebruaril oli samas saalis korraldatud Vabariigi 20. aastapäeva aktus, milline kandis pidulikku ilmet ja oli oma muusikalise kava poolest rikkalikum tavalisest aktusest. Ettekannetega eesti, soome ja ungari autorite helitõist esinesid kaitsemaleva orkester R. Kivimäe juhatusel, Valga Kunsti Seltsi segakoor F. Klementi juhatusel ning solistidena muusikakooli juhataja R. Peenema (viul) ja noor pianist Heljo Sepp (kes esitas Padva eesti rapsoodia).

5. märtsil korraldas Valga Kunsti Seltsi segakoor gümnaasiumi saalis oma järjekordse iseseisva kontserdi, mille kava pääle kahe laulu (M. Härma „Küll oli ilus...“ ja R. Pätso „Lõbusõit“) koosnes eeloleva XI üld-

lauupeo lauludest. Koori juhatus F. Klement. Solistidena olid kaastegevad K. Väin (sopran) ja R. Peenema (viul).
F. K.

Viljandi

19. märtsil kontserteeris Viljandis „Koidu“ saalis Tallinna Rahvaulikooli Seltsi segakoor helilooja T. Vettiku juhatusel. Suurepärase häälematerjali ja tasakalustatud häälerühmade kõrval täit hiilgust saavutas laulude ettekandeline külg. Koor oli suuteline reageerima koorijuhi pisemalegi soovile. Eeskujulik oli ka koori diktsioon. Kava koosnes eesti autorite uuematest lauludest. Väljapaistva interpretatsiooniga esitati M. Lüldigi meeleolulised laulud „Nõmm“ ja „Ühest vaiksest pühast hiiest“, M. Saare diktsioonitehniline „Lindude laul“ ning koorijuhi enda laulud „Krüsanteem“, „Sügislaul“ ja „Nõiasõnad“.

Kvalifitseeritud külaliskooride esinemised pakuvad provintsilinnades pääle kunstiliste elamuste veel kohalike laulukooride liikmeile ka küllalt suuri laulupedagoogilisi väärtusi — ja seepärast ei ole selliste kontsertmatkade muusikakultuuriline mõju sugugi väike.

Solistina nimetatud kontserdil esines „Estonia“ ooperi bariton V. Veikat, kes kõigiti mõjulüpääsvalt esitas koos lisapaladega viis laulu. Klaveril saatis J. Millistver.

P. V.

Oodatavaid kontserte „Estonias“.

2. aprillil — Tallinna Politseiametnike Kogu meeskoori kontsert.

3. aprillil — Ühendatud Usklikkude Hariuduse Seltsi kontsert.

9. aprillil — Dimitri Smirnov'i kontsert.

14. aprillil — prof. A. Kapi oratoorium „Hiiobi“ ettekannne solistide, Estonia Muusika Osakonna segakoori ja orkestri kaastegevusel.

18. aprillil — Tallinna meeskoori „Eesti Laulumeeste“ kontsert.

21. aprillil — Soulima Stravinski klaverikontsert.

22. aprillil — sümfooniakontsert soome helitõõdest Sirpo juhatusel.

23. aprillil — Soome Üliõpilasmeskoori kontsert.

28. aprillil — Budapesti „Palestrina-koori“ à capella kontsert V. Vaszy juhatusel.

Lauljate Liidu teateid

Eesti Lauljate Liidu nõukogu pidas koosoleku.

Laulupeo 3. päev kaalumisel.

Pühapäeval pidas koosoleku E. Lauljate Liidu nõukogu. Arutusel olid Liidu tegevust ja üldlaulupidu puudutavad küsimused.

Liidu rahaline aruanne võeti vastu 19.544 krooni suuruses ja esitatakse kinnitamiseks volikogu koosolekule, mis peetakse 24. aprillil.

Samuti kinnitati 11. üldlaulupeo eelarve, mis on tasakaalus Kr. 80.700-ga. Sellest lõvi-osa moodustab lauluväljaku kordasäädmine ja laululava ehitus, mis nõuab kulutusi Kr. 33.000.—

Nõukogu määras kindlaks ka eeloleva laulupeo pääsmete hinnad 3 kr. — 60 senti kontserdilt. Laulupeo pääsmeid on kavatsus seekord levitada eelmüügi kaudu kohtadel, mistõttu jääks laulpeole sõitjail ära tülikas ootamine piletikassade ees. Uuduse-na jäävad eeloleval laulpeol ära seisukohad. Ka kõige odavamad piletid on ette nähtud istekohtadele, kuna seisukohtadelt on publikul raske pikemat aega jälgida kontserti ja seetõttu on tekkinud kontsertide ajal segavat liiklemist.

Tallinna erisegakoorida osas kinnitati laulupeo kava järgmiselt: T. Vettik — „Mis oli see“, R. Päts — „Jaan läeb jaanitulele“, M. Saar — „Lindude laulu“, C. Kreek — „Meie kell“, A. Kapp — „Kui tume veel kauaks“.

Pikemal kaalumisel oli eelolevale laulupeole kolmanda päeva lisamise küsimus. Kuna 23. juunil on päälle laulupeo ka Kaitseliidu suurparaad ja muid Võidupüha pidustusi, jääb laulupeoks kasutatav aeg esimesel päeval väga piiratuks. Senistel andmetel aga on oodata välismaalt 7 laulukoori, kelle esinemine iseenesest lisab laulupeo kava vähemalt 14 laulu. Seetõttu on tekkinud vajadus laulupidu pikendada päeva võrra. Kolmandal päeval, s. o. laupäeval, 25. juunil oleks kavas väliskooride ja Tallinna erikoorida esinemine ja mõned üldtuntud laulud segakoovidelt. Maa osakondade esindajad üldiselt pooldasid 3. päeva lisamist, kuna sellega oleks võimaldatud kohalesõitnud lauljaille pärast väsitavat esinemist vahem päev päälinna vaatlemiseks ja väliskooride kuulamiseks. Küsimuse lõplik otsustamine jäeti juhatausele, kes pöördub selles asjas ankeedi korrast laulukooride poole.

Senise kava järgi on nähtud ette, et lauljad peaksid üldproovide pärast kohal olema juba 22. juuni hommikuks. Seega tuleks kaugemalt sõitjail juba 21. juunil asuda teele. Nõukogu poolt avaldati soovi, et üld-

juhid püüaksid proove läbi viia 22. õhtul, nõnda et lauljail kaduma läheks ainult üks tööpäev.

Nõukogu poolt määrati kindlaks volikogule kinnitamiseks ka maakondlike laulupidude aeg järgmiseks viieks aastaks: 1939. a. on laulupidu Pärnus, 1940. a. — Tartus, 1941. a. — Virumaal ja Viljandis, 1942. a. — Järvamaal ja Saaremaal. Lahtiseks jäi esialgu Võrumaa laulupeo aeg.

Liidu volikogu koosolek

peetakse pühapäeval, 24. aprillil 1938. a. algusega kell 10 hommikul Tallinnas, Konservatooriumi saalis, Lasteaiaplats (sissekäik Jaani kiriku poolt) järgmise päevakorraga:

1. Koosoleku rakendus.
2. Liidu 1937. a. aruanne.
3. Liidu 1938. a. eelarve.
4. 1939. a. liikmemaksu määramine.
5. Maakondlike laulupidude jaotus.
6. Valimised põhikirja järgi.
7. Koosolekul algatatud küsimusi.

Liidu põhikirja § 21. põhjal valivad Liidu liikmed koorid iga kahekümneviie lauljapäevaga kohta ühe asemiku volikogusse, kusjuures poolikud kahekümneviied loetakse terveteks.

Osakondade asemikke valivad osakondade esinduskogud osakonna iga viieteistkümmene liikme kohta ühe, kusjuures poolikud viieteistkümmend loetakse täiteks.

Asemikud valitakse üheks aastaks. Iga asemik peab olema varustatud kirjaliku volitusega.

Põhikirja § 26-nda põhjal on volikogu koosolek otsusevõimeline kokkutulnud asemikkude arvule vaatamata. Häälte edasiandmine volituste kaudu pole lubatud.

Koosoleku materjalid saadame kõigile liikmeile lähemal ajal.

Laulupäevade asjus.

Juhime kõigi liikmete tähelepanu sellele, et Lauljate Liidu põhikirja kohaselt võivad laulupäevi korraldada ainult Liidu liikmeks olevad ühingud või Liidu osakonnad Liidu juhatuse loal.

Eeloleval suvel Liidu juhatuse otsuse kohaselt lubatakse laulupäevi korraldada **ainult päälle üldlaulupidu**. Päälle üldlaulupidu korraldamisele tulevate laulupäevade lubade saamiseks tuleb pööruda palvega Liidu vastava maakondliku osakonna poole hiljemalt 15. maiks s. a. (Harju, Lääne ja Valgamaa kooridel tuleb pööruda otseselt Laul-

jate Liidu juhatusse poole), juure lisades palvele laulupeo kava ning ära tähendades otstarbe, milleks kasutatakse laulupäeva loodetavat ülejääki. Liidu osakonnad saavad vastavad palved edasi Liidu juhatusse oma seisukohtadega.

Märgime siinkohal, et laulupäeva ülejääki võib kasutada ainult laulu-muusika arendamiseks, kuna teisteks otstarveteks ülejäägi kasutamiseks peab olema Liidu juhatus nõusolek. Ülejäägist tuleb tasuda Liidu vastavale osakonnale 5 protsenti.

Liidu juhatus nõusolekuta korraldatud laulupäevadest on Liidu liikmete osavõtt keeldud.

Liikmemaksu asjus.

Liikmemaksu tasumise tähtajaks on käesoleval aastal 1. juuni. Palume kõiki liikmeid sellest tähtajast kinni pidada, sest korduvate meeletuletuste saatmine koormab äärmiselt Liidu bürood, seda enam, et laulupeo ettevalmistusegagi bürool jätkub küllaldaselt tööd. Sellest tingituna käesoleval aastal liikmeile enam meeletuletusi ei saadeta, vaid

koorid, kes märgitud tähtajaks liikmemaksu ei öienda, kustutatakse liikmete nimestikust ning ühtlasi ka XI üldlaulupeo tegelaste hulgest.

Liikmemaksu määraks on 15 senti igalt lauljal-mängijalt aastas. Liikmemaksu tasumisel palume kasutada posti jooksvat arvet nr. 235.

Nootide hinnaalanduse asjus.

Teatame, et Lauljate Liidu juhatus otsustas alandada järgmiste nootide hinda:

	Enne	Nüüd
Eesti Lauuluvara (antoloogia)	2,—	1,—
„Muusikalehe“ noodilisa 1924	—,50	—,20
IX üldlaulupeo noot	—,50	—,20
X üldlaulupeo noot	1,—	—,20
X üldlaulupeo erisegakoorid	—,70	—,15
X üldlaulupeo album	—,25	—,05
IX üldlaulupeo album	—,40	—,05
A. Läte: 9 laulu segakoorile	—,30	—,15
E. Aav: „Hommikul“	—,10	—,05
M. Saar: „Lõppeks“	—,10	—,05

Kuna mainitud nootidest mõnda on järele jäänud vaid vähesel arvul, siis palume koorisid nende tellimiseks rutata.

XI üldlaulupeo teateid

Lipuriiete asjus.

Majandusministeeriumi lahel vastutulekul võimaldub Lauljate Liidul tollivabalt sisse tuua Prantsusmaalt siidi-lipuriiet. Vastavate firmadega ühenduse loomine võttis aega, kuid nüüd võime teatada kooridele, et Lauljate Liidu kaudu on võimalik saada lipuriiet järgmiste hindadega:

Laius sm	Sort	Ühe m. hind
40 sm	— puhas siid	Kr. 5,85
60 sm	— puhas siid	8,—
60 sm	— Nr. 3790 L.	7,40
60 sm	— Nr. 3460	8,60
120 sm	— Nr. 3790. L	16,90
120 sm	— puhas siid	17,55
130 sm	— Nr. 2483	8,20

Nagu eeltoodud arvudest selgub, on need riided võrdlemisi odavad, igatahes odavamad, mis Lauljate Liidul läks korda saavutada. Eitetoodud sortidest ei ole kõik puhast siidist, siiski aga tugevast materjalist ning eriti lippude jaoks valmistatud.

Kuna eeltoodud hinnad peaksid olema vas-

tuvõetavad ka väiksematele kooridele, siis loodab Lauljate Liit, et kõik koorid, kel veel oma lipud puuduvad, asuvad nende muretsemisele. Muuseas olgu märgitud, et Lauljate Liidu juhatus otsustas anda igale koorile, milline laulupeost oma lipuga osa võtab, laulupeo märgi lipunaelana mälestuseks.

Lipuriiede tellimisel tuleb toimida järgmiselt:

Teatada hiljemalt 11. aprilliks s. a. kirjalikult Lauljate Liidule:

1. Millist sorti eeltoodud riidest soovitakse?
2. Millises laiuses?
3. Mitu meetrit?
4. Millist värvi? (Juure lisada vesivärvidega maalitud värviproov.)

Tellimiste täitmine võtab aega umbes 3—4 nädalat, nii et maikuu keskel võiks oodata riide päralejõudmist.

Riide tellimisiraha tuleb tasuda Lauljate Liidule hiljemalt 1. maiks s. a. On soovitatav, et lipuriiet soovijaid saadaksid oma esindaja Lauljate Liidu bürosse proovidega tutvuma ja vastavaid värve välja valima.

Laulupeo eelproovide asjus.

Nagu kooridele varemalt juba korduvalt oleme teatanud, pääsevad üldlaulupeole ainult need koorid, kes vastava muusikalise eeltöö laimatult on sooritanud ning eelproovidest osa võtnud.

Siiski aga on leidunud seni küllaltki koore, kes neist nõudeist ei ole kinni pidanud. Seetõttu otsustas Lauljate Liidu juhatus kustutada XI üldlaulupeo tegelaste hulgast 33 koori umbes 800 lauljaga. Nagu juba varemalt märgitud, ei lähtu Lauljate Liit seisukohast, et laulupeol oleks võimalikult palju lauljaid, vaid tähtis on see, et lauldaks hästi.

Lauljate Liidu juhatus paneb veel kord kõigile lauljaile, kooridele ja koorijuhtidele tõsiselt südamele, asuda kõige suurema hoole ja püüdlikkusega laulupeo kava õppimisele ning tingimata terves koosseisus ülejäänud eelproovidest osa võtta. Vastasel korral peab kahjuks Lauljate Liidu juhatus veelgi koore ja lauljaid laulupeo tegelaste nimestikust kustutama.

Olgu märgitud, et seks laulupeoks tuleb Tallinna tuhandeid välismaalasi meie laulu kuulama. Ei ole kuidagi lubatav, et laulupeo muusikaline ettevalmistus toimuks sedavõrd lohakalt, et hiljem laulupeo esinemisel peaksime nägema väliskülastajate pettumust meie lauluoskusest!

Eriti juhime tähelepanu sellele, et naiskooride laulud veel paljudel kooridel on selgeks õppimata. Asutagu viivitamatult ja terve energiaga nende õppimisele ja viimistlemisele!

Mis puutub eelproovide edasilükkamise, siis on seda kooride soovidele vastu tulles juba nii palju tehtud, et veel uute edasilükkamiste teostamine muutub võimatuks, kuna selleks enam aega ei jätaku.

Meeskooridele tähelepanuks!

Tuletame veel kord meele, et üldlaulupeol A. Lätte „Laul rõõmule“ tuleb ettekandele sega- ja meeskooride poolt. Selle laulu meeskooride osa on eraldi ilmunud ning on saadaval Lauljate Liidus hinnaga à 10 senti.

Toimus laulupeo plakatite võistlus,

millele oli saadetud 35 kavandit. Valik oli võrdlemisi rikkalik ning žüriil, kuhu kuulusid kunstnikud A. Jansen, G. Reindorf, arhit. E. Kuusik, A. Kotli ja Lauljate Liidu poolt K. Jürgenson, tuli põhjalik töö sooritada, kuni jäädi peatuma kolme auhinnaväärilise kavandi juure. Otsustati I ja II auhind liita ja välja anda võrdses osas kahele kavandile, milliste autoriteks osutusid kunstnikud J. Naha ja S. Slastnikov. III auhind anti kunst-

nikule J. Nõvale, ning lisaks eelmainituile otsustati võistluselt omandada veel Eug. Vaino kavand. Millise kavandi järele valmistatakse laulupeo reklaam-plakatid, selle küsimuse otsustab lähemal ajal Lauljate Liidu juhatus.

Laululava remontimine

algab lähemal ajal ettevõtja A. Veigel'i poolt, milline töö anti temale vastaval võistluspakumisel. Kuna teatavasti Võidupüha puhul tuleb Lauluväljal ettekandele vabaõhuetendus, siis peetakse tarvilikuks laululava esist tõsta ja sellele anda poodiumi ilme, kus ka edaspidi oleks võimalik suuremaid vabaõhuetendusi sooritada.

Laulupeo propaganda alal

toimub praegu elav sidepidamine välismaaga. Saksakeelsed ja ingliskeelsed propagandabrošüürid, mis ilmusid Turismi Keskkorralduse väljaandel, on juba otsa saamas ning neid on arvukalt saadetud neile maile, kust oodatakse laulupeoks küllalisi. Praegu on koostamisel soome- ja rootsikeelsed brošüürid, kuna hiljem järgnevad arvatavasti brošüürid veel teistes keelteski. Kaasa on tõmmatud terve rida organisatsioonide, millistel suhteid välismaadega, ning on oodata õige mitmelt maalt organisatsioonide ekskursioone meie laulupeole.

Korterite küsimus

lekkitab muret, kuna arvestada tuleb õige arvukalt külastajaskonda. Lauljad loodetakse siiski paigutada koolimajadesse, milleks ka linnavalitsuselt ja erakoolidelt on saadud vastav nõusolek. Praegu toimub eriametniku poolt tegelaste korterite läbivaatus ja nende mahutavuse arvestus. Arvestada tuleb aga ka seda, et osa kaitseliitlasi, milliseid tuleb Võidupühaks Tallinna 17—18 tuhande ümber, tuleb paigutada majadesse, kuigi enamuse neist loodetakse jätta ööbima vagunitesse.

Artur Kapi tänuavaldus.

Kõigile asutistele, laulu- ja muusikaseltsidele, koolidele maalt ja linnast, kolleegidele, sõpradele, nüüdsetele ja endistele õpilastele ning tuttavatele, kes mind minu 60. a. sünnipäeva puhul õnnitlesid suuliselt või telegaafi- ja kirjateel ning rõõmustasid kingidega, ma avaldan oma kõige sügavamat ja südamlikumat tänu.

Artur Kapp.

Mitmesugust

Uute marsside võistlus,

mis korraldati Lauljate Liidu poolt härra Sõjavägede Ülemjuhataja, Kaitseliidu päästaabi, Tuletõrje Korpuse ja Politseiametnike Keskkogu lahel kaastöö ja annetustel, tõi kokku 37 marssi, nii käigu- kui tervitusmarssse.

Zürri, kuhu kuulusid Lauljate Liidu Puhkpillimuusika Sektsiooni juhatusest: prof. J. Vaks, V. Jakobson, kapt. H. Luhari (ühtlasi Ülemjuhataja esindaja), E. Ruber, F. Tammar ja kapt. A. Truuvere (ühtlasi Kaitseliidu Päästaabi esindaja), Tuletõrje Korpuse esindajana härra Parmask ning Politseiametnike Keskkogu esindaja härra Pedak, vaatas esitatud marsid läbi kolmel koosolekul, alguses kuulates nende ettekannet klaveril ja hiljem Tallinna garnisoni orkestrilt, otsustas auhindad käigumarsside alal määrata järgmiselt:

I auhind — Kr. 300.— R. Ploomile tema „Käigumarss nr. 3“ eest,

II auhind — Kr. 150.— A. Merile tema „Sakala marsi“ eest,

III auhind — Kr. 100.— Aug. Arrole tema marsi „Kodu vares“ eest.

Tähendatud marsid antakse lähemal ajal trüki ning ilmuvad loodetavasti juba mai alguks, et orkestritel võimalik oleks neid laulupeo rongkäiguks ära õppida.

Võistlus jätkub veel tervitusmarsside alal, kus samuti on ette nähtud 3 auhinda. Nende hulgast tulevad väljavalimisele politsei ja tuletõrje tervitusmarsid.

K. Türnpu auhind 1937. a. toodangu eest prof. A. Kapile.

Lauljate Liidu juures asuv K. Türnpu nimeline koorilaulu auhind otsustati anda 1937. a. toodangu auhindamiseks prof. A. Kapile tema segakoori laulu „Talveõhtul“ eest. Kümne parema laulu hulka päle eelmainitu võeti veel: E. Aava „Võidulaul“, E. Arro „Jää meile, Issand“, R. Heinmetts „Heinaaeg“, E. Kapi „Eestimaale“, A. Kapi „Kuu“, A. Karindi „Requiem aeternam“, A. Karindi „Jõululaps“, C. Kreegi „Vihaga“ ja R. Pätsi „Lõbusõit“. Zürriisse kuulusid H. Eller, O. Roots ja E. Ruber.

Prof. A. Kapp E. Ak. Helik. Seltsi auliikmeks.

Eesti Akadeemiline Helikunstnike Selts valis oma korralisel pääkoosolekul, 21. veebruaril 1938. a., seltsi kauaaegse endise esimehe ja asutajaliikme prof. Artur Kapi tema

60 a. sünnipäeva puhul seltsi auliikmeks, arvestades tema suuri teeneid Eesti muusikale ja seltsi tegevusele.

Prof. A. Kapi austamisaktus Pärnus.

Prof. A. Kapi 60 a. sünnipäeva puhul peeti ÜENÜPO noorteharu korraldusel Papiniidus prof. A. Kapi austamisaktus. Nimetatud aktusest osavõtt kujunes haruldaselt rahvarohkeks, mis tõendab, et ka Pärnu publik oskab küllalt väärikalt hinnata juubilari töö ja tegevuse tähtsust eesti muusika põllul. Aktusekõne pidas Eesti Lauljate Liidu Pärnumaa osakonna sekretär B. Parming, esitades kokkuvõtliku ülevate juubilari senitehtud tööst.

T. Vettik lahkus TRL juhataja kohalt.

Helilooja T. Vettik, kes ligemale 14 aastat on töötanud juhatajana Tallinna Rahvaülikooli Laulukoori juures, lahkus nimetatud kohalt lõplikult. Käesoleva aasta algul T. Vettik jäi sellest tegevusest eemale haigestumise tõttu. Olukorras kujunes aga välja loobumine üldse. Hiljem — 19. märtsil — toimus veel koori kontsert Viljandis, mis kujunes ka viimaseks esinemiseks T. Vettiku juhatusel.

Tallinna linna laureaadid.

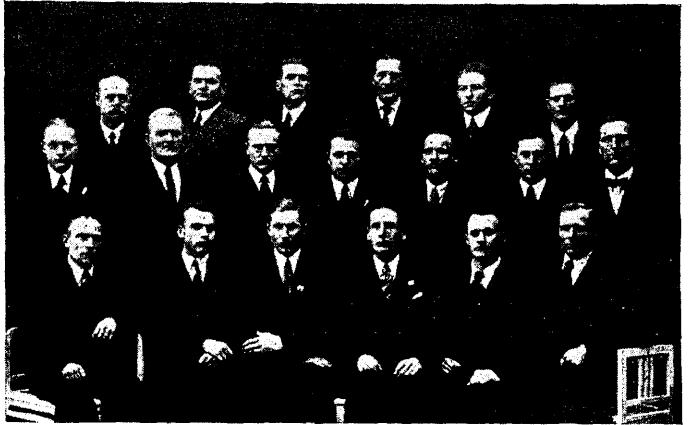
Tallinna linnavalitsus, jagades neil päevil kirjanduslikud auhinnad möödunud aastal ilmunud teoste eest, määras A. Kasemetsale tema teose „Eesti muusika arenemisloo“ eest toetuseks Kr. 250.—

Üliõpilassegakoorige uus juhatus.

18. veebruaril pidas Üliõpilassegakoorige oma korralist aasta-pääkoosolekut. Päevakorras oli eelmise aasta aruande vastuvõtmine valimised, liikmemaksu määramine ja koosolekul algatatud küsimused.

Uueks koori esimeheks valiti Albert Otti, abiesimeheks — S. Listakind, sekretäriks — A. Kotkas, abisekretäriks — J. Viiret, laekuriks — A. Linnamägi, laekuri abiks — K. Kõrge, arhivaariks V. Kull, koorivanemaks — R. Voore ja tema abiks — J. Daniel. Kuna Üliõpilassegakoorige kodukord ja põhiõie ei vasta mitmes suhtes enam praegustele nõuetele, otsustati see vastavalt parandada.

*Haaslava Meeslaulu
Ühing.*

1938. a. tegevuskavast märgiti Üliõpi-
lassegakoori kavatsetavat kontsert-reisu
Põhja-Eestisse ja kontserti Tartus.

Haaslava Meeslaulu Ühing 15-aastane.

Pühap., 6. veebruaril s. a. pühitses Haas-
lava Meeslaulu Ühing oma 15. aastapäeva.
Sel puhul oli korraldatud aktus ja pidu
Haaslava rahvamajas, millest võttis osa ar-
vukas külalisperere.

Ühing on asutatud 1923. aasta jaanuaris
praeguse koorijuhil Aksel Rüütli algatu-
sel ja on arenenud ning näidanud häid tu-
lemusi. Ühingu meeskoor on võtnud osa
üldlaulupidudest, meeslaulupäevadest, ümb-
ruskonnas korraldatud laulupidudest; kor-
raldanud Haaslaval meeslaulupäeva, iseseis-
vaid kontsert-pidusid ning arendanud sõp-
russidemeid Tartu ja Võnnu Meeslaulu
Seltsiga.

Ühingu on algusest päle kaasa tegutse-
nud ja said 15. aasta tegevusmärgid: Rüüt-
li, V. Toom, A. Toom, L. Toom, A. Koorits,
E. Palla ja G. Prost.

Ühingul on oma salong-orkester, mis te-
gutseb A. Rüütli juhatusel all. Ühingu esi-
meheks on A. Toom, kirjatõimetajaks A.
Meoma; kassahoidjaks J. Rüütli; kroonikat
peab H. Polli.

Viljandi Helikunsti Seltsi pääkoosolek.

18. veebruaril pidas Viljandi Helikunsti
Selts oma pääkoosolekut, mis oli kutsutud
kokku seltsile uue põhikirja vastuvõt-
miseks.

Viljandi Helikunsti Seltsi põhikirja re-
gistreeriti 1929. a. ning täiendati 1934. a.
liikmete jaotuse osas. Ajajooksul selgus,

et põhikiri vajaks parandusi, mis eriti
torkasid silma juhatuse moodustamise ja
sõprusliikmete valimise osas. Nimelt va-
litakse edaspidi seltsi esimees otseselt
pääkoosoleku poolt. Juhatus koosneb
neljast liikmest, kes valitakse ametisse
kaheks aastaks. Esimesel aastal lahku-
b liisu läbi juhatusest kaks liiget ja igal
järgmisel aastal kaks liiget valimisvanuse
järgi. Sõprusliikmete valimine läheb
edaspidi juhatuse kompetentsi, millist
moodust peeti painduvamaks.

Pärnu Helikunsti Seltsi aasta-pääkoosolek.

4. veebruaril pidas Pärnu Helikunsti
Selts oma korralist aasta-pääkoosolekut.
Nagu 1937. a. tegevusaruandest selgus,
on seltsi meeskooril möödunud aasta ol-
nud tegevuselt väga elav. On tulnud esi-
neda kokku tublisti üle 10 korra. Hulk
kontserte on korraldatud maakonna kes-
kustes.

Praegu omab selts liikmeid 124. Ra-
haline läbikäik oli aruandeaastal kr. 1244,
puhta ülejäägiga kr. 422.

Eeloleval tegevusaastal on kavatsusel
korraldada kontserte Kablis, Laiksaares,
P. Jaagupis, V. Kihlepas. Veel on ette
nähtud esinemine Pärnus rannakontser-
dil, suurem kontsert „Endlas“ ja osavõtt
üleriiklikust 11. üldlaulupeost. Sügise al-
gul on kavatsusel korraldada kahepäeva-
line kontsertmatk Viljandisse ja Viljan-
dimaale. Eelarve võeti vastu tasakaalus
Kr. 1346.

Seltsi juhatusse valiti V. Puust, J. Pu-
kits, B. Parming, P. Kiviselg, A. Aus-
maa, H. Uuesoo ja E. Neem, kandidaati-

deks A. Rohula, P. Erm ja J. Liit. Revisjonkomisjoni valiti H. Sarv, J. Toome ja J. Reintalu, kand. H. Alla ja H. Raide.

Samal koosolekul valiti seltsi eluaegseks liikmeks koori liige Peeter Erm, kes on seltsi kooris vahetpidamata tegevliikmeks olnud üle 15 aasta.

EMO Riias.

Üllatavalt sooja ja südamliku vastuvõtu osaliseks sai Estonia Muusika Osakonna segakoor Riias, mida külastati Eesti Vabariigi 20. aastapäeva puhul.

EMO segakoor jõudis Riiga 23. veebruaril. Juba sama päeva õhtul tuli kooril esineda iseseisva kontserdiga ülikooli täiskiiulitud uues aulak. Kava koosnes suuremalt jaolt eesti helitöödest, kuid sisaldas ka mitmeid paremaid läti koorilaule. Solistina esines pr. Celia Uhke-Aumere, kes kandis ette A. Kapi ja A. Lemba helitöid. Koori ettekanded õnnestusid hästi.

Koorile annetati loorberipärg Läti Akadeemiliselt koorilt „Dziesmuvara'lt“ ja rohkesti lilli Eesti-Läti seltsilt, Reiters'i koorilt, Vigner'i meeskoorilt, naiskoorilt ja teistelt.

Kontserdile järgnes bankett kongressihoones. „Dziesmuvara“ esimees pidas kõne, milles rõhutas, saabunud päeva s. o. 24. veebruari tähtsust Eestile ning ühes sellega tema naabrile Lätile. Kahe rahva ühiste suhete ja mõlema koori sõbraliku läbisamise tunnuseks lauldi ühiselt eesti keeles Miina Härma „Veel kaitse kange Kalev oma lapsi.“

24. veebruaril EMO asetas pärja Läti Vabadussõjas langenute ühiskalmistule, mille järele siirduti jaama, et võtta osa väljasõidust Kemeril mudaravilasse, kus leidis aset ühine lõuna.

Õhtul kell 8 oli Läti seltsimajas pidulik Eesti Vabariigi aastapäeva aktus, millest võttis osa Läti valitsus ja diplomaatlik korpus täies koosseisus, eesotsas president K. Ulmanis'ega.

Lätlaste vastuvõtt kogu külaskäigu kestel oli väga südamlik. Huvitav on siinjuures märkida nende äärmiselt vastutulelikkust, mis avaldus selles, et Kemerist lahkudes rong ligi kümme minutit kinni peeti, et EMO liikmed rongile jõuaksid, olgugi, et järgmine rong ainult tund aega hiljem välja sõitis.

Eesti lauljad välismaal.

Vabariigi 20. aastapäeva puhul viibisid mitmed eesti nimekamad laulukunstnikud välismaal. Nii käisid Leedus Vabariigi aastapäeva puhul esinemas metsosopran pr. I. Eier, tenor E. Karrisoo ja bariton V. Veikats. Viimane laulis 23. veebruaril Leedu riigiooperis „Tosca“ Scarpia osa, saades publikult suurte kiiduavalduste osaliseks. Leedust sõitis V. Veikats Riiga, kus laulis 24. veebruaril. Pr. I. Eier ja Eedo Karrisoo esinesid Kaunases eesti lauludega üliõpilasaktusel ja Eesti-Leedu Ühingu poolt ohvitseride kasiinos korraldatud aktusel. Mõlemad lauljad esinesid häa eduga. Leedu haridusminister käis eesti kunstnike esinemise eest tänamas.

Pärast etendust korraldati Leedu Riigiooperi poolt vastuvõtt, kus leedulased soojade sõnadega avaldasid oma poolehoidu eestlastele. Ühtlasi tähendati, et Leedu Riigiooper kavatses juba tuleval aastal võtta oma mängukavasse E. Aava „Vikerlased“.

Suure menu ja hiilgava arvustuse osaliseks said eesti kunstnikud O. Torokoff-Tiedeberg ja Martin Taras oma külaskäigu etendusel Prahhas, kus nad Vabariigi 20. aastapäeva puhul laulsid „Müüdnud mõrsjas“.

*

Huvitavana olgu märgitud, kuidas välismaa ajalehed külalistele reklaami teevad. Nii tituleeriti meie mõlemaid operiartisti Prahhas „pangaametnikuks“ ja „politseinikuks“. Nimelt olevat pr. O. Tiedeberg-Torokoff õnetu armastuse pärast siirdunud pangast teatri, ning M. Taras olevat politseinikuna laulnud Eesti üldlaulupeol nii hästi, et torganud silma 15 000-päisest laulukoorist ning sealt leitudki tema hiiglaslik talent!

Materjalide kasutamine allikat nimetamata on keeldud.

Togev ja vastutav toimetaja

EDUARD VISNAPUU

Toimetuse kolleegium:

prof. J. AAVIK, prof. TH. LEMBA,
A. OINAS, R. PATS, prof. J. VAKS.

Väljaandja Eesti Lauljate Liit, Tallinn. Lai 7, telefon 451-82.

Uudiseid meeskoorile:

M. Lüdig: „Nüüd ma tahan mõõka tõsta.“

E. Aav: „Rahe“.

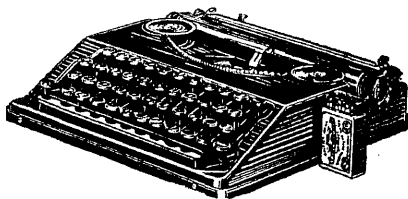
T. Vettik: „Noktürn“.

Ilmunud „Eesti Meeslaulu“ andeis, hind

Liidu liikmeile 10 senti, teistele 15 senti.

Lauljate Liidu kirjastus.

HERMES

Šveitsi peenmehaanika meisterteos.

Hind Kr. 150.—

Peaesindus Eestis:

O-ü. SYSTEMA

Tallinn, Lai tän. 9.

Nõudke prospekte.

Ilmus

„Eesti Rahvarõivad“

suurteos rahvarõivaste valmistamise
üle.

Hind Lauljate Liidu liikmeile:

postiga saates . . . 4.55

ise ära viies . . . 4.25

mitteliikmeile . . . 5.—

Saadaval

Lauljate Liidus,

Tallinn, Lai 7.

PAUL INDRA

(end. Pressnikoff)

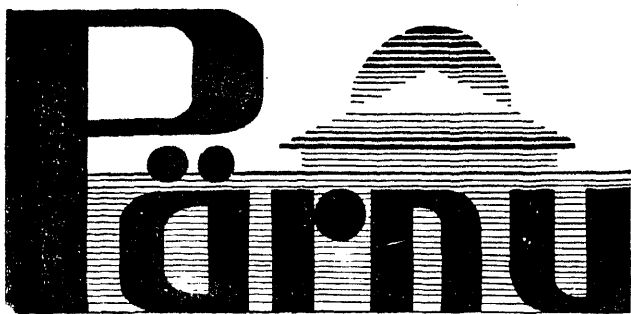
Kontsert, saade, tun-
nid, klaver ja orel.
Tallinnas ja väljaspool.

Tallinn, Rulkoviuse 26-10
Telefon 426-20.

AUGUST PERMANN

O-ü. „Esto-Muusika“ ja Tallinna
Konservatooriumi klaverimeister
ja -häälestaja.

Tallinn, Gonsiori 43—2, telef. 320-51.

odavaim suvitus- ja kosutuskoht!

Piiramata arv tervisvanne (muda, raba, söehappe jne.) ühes arstiabiga, toaga ja täielise ülalpidamisega maksab juunis ja augustis: 14 päeva kr. 68, 21 päeva kr. 95, 28 päeva kr. 126

Üksikasjalisi andmeid saab aadressil:
PÄRNU SUPELINSPEKTORILE

Ilmus naiskoorile

EESTI NAISKOORID ANDED

nr. 8 — T. Vettik: „Su Põhjamaa päikese kullast“ — 5 senti

nr. 9 — R. Päts: „Pill oll' helle“ — 10 senti

nr. 10 — A. Kapp: „Kodune kohake“

J. Aavik: „Kodu“

J. Aavik: „Emake“

(viimased kolm laulu on kolmehäälsed) — 10 senti.

Mitteliikmeile vastavalt hind 10 ja 15 senti.

Eesti Lauljate Liidu kirjastus, Tallinn, Lai tän. 7